

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	40803 Менеджмент
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	073 Менеджмент

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	168
Повна назва ЗВО	Сумський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	05408289
ПІБ керівника ЗВО	Карпуша Василь Данилович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.sumdu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/168>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	40803
Назва ОП	Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Тип освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра управління імені Олега Балацького навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедри: психології, політології та соціокультурних технологій; журналістики та філології; маркетингу; міжнародних економічних відносин; економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування; іноземних мов
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, Україна, 40007
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська, Англійська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	104182
ПІБ гаранта ОП	Рекуненко Ігор Іванович
Посада гаранта ОП	завідувач кафедри
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	i.rekunenکو@uabs.sumdu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(050)-134-03-89
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
заочна	4 р. 0 міс.
очна вечірня	4 р. 0 міс.
очна денна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії “Менеджмент” була створена у 2020 р. шляхом оптимізації трьох ОНП управлінського напрямку “Менеджмент організацій та адміністрування”, “Екологічний менеджмент”, “Управління інноваційною діяльністю”. Структурним підрозділом, відповідальним за реалізацію програми, визначено кафедру управління, яка є спадкоємицею наукової школи економіки природокористування, заснованою О.Ф.Балацьким (<http://surl.li/bgrpwh>), та вітчизняної школи економіки природокористування, заснованої у 80-ті роки, яка із 1991 р. надала поштовх розвитку управлінської думки.

Підготовка аспірантів економічних спеціальностей в СумДУ триває з 1991р. та відбувається на значному підґрунті для проведення наукових досліджень. Цьому сприяла значна кількість захищених дисертаційних досліджень кандидатів наук у наявних спецрадах СумДУ Д55.051.01, Д55.051.06. Перший захист дисертації здобувача ступеня доктора філософії за ОНП “Менеджмент” відбувся у червні 2021 р.

За роки розвитку кафедри, науково-педагогічними працівниками напрацьовано наукові підходи до оцінювання економічного потенціалу організаційних систем, створено авторські методики до формування та оцінювання стратегічних програм, розпочато нове коло досліджень в сфері менеджменту та лідерства.

ОНП розроблена на основі вимог Національної рамки кваліфікацій та розробленого на її основі Тимчасового стандарту СумДУ з урахуванням рекомендацій експертів, зокрема викладачів кафедри, які долучалися до Tempus Проектів INARM «Східноєвропейська кваліфікаційна рамка з напрямів підготовки «інформатика» та «менеджмент» та ALIGN “Досягнення та регулювання балансу між освітніми програмами та кваліфікаційними рамками”.

Орієнтири освітньо-наукової підготовки здобувачів цієї програми були сформовані на основі міжнародних практик Європейських бізнес-шкіл та академічної спільноти США, в яких викладачі кафедри активно проходили стажування. Це сприяло розвитку нових партнерських відносин, започаткуванню спільних освітньо-дослідницьких ініціатив для викладачів та здобувачів в умовах активного використання віртуальних платформ. У 2020 р.

Швіндіною Г.О. ініційовано та започатковано спільну академічну програму міжнародної дистанційної (віртуальної) мобільності.

На даний час програма сформована як оптимальне поєднання академічних та професійних вимог підготовки здобувачів третього рівня освіти. ОНП орієнтована на формування в здобувачів компетентностей щодо продукування нових ідей, розв’язання комплексних проблем у професійній та/або дослідницько-інноваційній діяльності у сфері менеджменту, що передбачає підготовку висококваліфікованих фахівців нової формації, здатних працювати в умовах швидкозмінного, багатofункціонального середовища з системним мисленням для управління організаціями на регіональному, національному та глобальному рівнях.

При реалізації ОНП координаційну роботу здійснюють ННЦ підготовки кадрів вищої кваліфікації та ННІ БіЕМ, у тісній співпраці з НТСА СумДУ.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року			У тому числі іноземців		
			ОД	ОВ	З	ОД	ОВ	З
1 курс	2021 - 2022	9	6	2	2	0	0	2
2 курс	2020 - 2021	13	3	1	5	0	0	4
3 курс	2019 - 2020	0	5	2	1	0	0	0
4 курс	2018 - 2019	0	4	2	0	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	40652 Менеджмент організацій
перший (бакалаврський) рівень	16289 менеджмент 4044 менеджмент

	15636 менеджмент
другий (магістерський) рівень	7384 менеджмент організацій і адміністрування 7812 правоохоронна безпека 8629 Управління інноваційною діяльністю 10795 Управління проектами 10796 Управління правоохоронною безпекою 16451 Бізнес-адміністрування 26317 Менеджмент фінансово-економічної безпеки 31387 Бізнес-адміністрування 32083 Менеджмент організацій і адміністрування 53227 Організація і управління охороною здоров'я
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	20759 менеджмент організацій та адміністрування 20761 управління інноваційною діяльністю 40803 Менеджмент 20760 екологічний менеджмент

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	191574	37218
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	191574	37218
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	582	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОНП PhD 2021 073 Менеджмент.pdf</i>	dtDjxMVPnz7OJLV6JYpzu/7SY1RFndneFNJXVo7owO8 =
Навчальний план за ОП	<i>Навч план 2021 очна.pdf</i>	QuEoThv+bZc1Tjnf/jwXJyndKdCVRfGbDBr1/t8Jfug=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Сидоренко.pdf</i>	fYvSbjqCmA9Q6O43bRR7CObpob5WBti+v3kvkHaK2gY=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія_іноземна 2021.pdf</i>	4fWoW2odHGk15cI1eV3qb5STxrZU8nkzLYrOzmZ910=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

ОНП спрямована на підготовку висококваліфікованого фахівця нової формації у сфері менеджменту, здатного працювати за світовими стандартами в умовах швидкозмінного, багатofункціонального середовища, та спрямована на здобуття особою компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем дослідницько-інноваційної діяльності у сфері менеджменту та управління організаціями різного типу на регіональному, національному та глобальному рівнях, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення. Особливості ОНП полягають у активній інтерналізації, що реалізується через запровадження глобального колаборативного навчання, а саме віртуальних класів, як унікальної платформи поширення знань та найкращих практик досліджень у менеджменті. Це сприяє посиленню soft skills, інтеркультурних компетенцій здобувачів, активній участі у міжнародних конференціях, грантових програмах. Інтерналізація надає можливість для взаємодії з представниками іноземної академічної спільноти, в т.ч. спільного керівництва науковими дослідженнями здобувачів, що відповідає вимогам міжнародних практик щодо підготовки докторів філософії. Унікальність ОНП полягає у застосуванні сучасного інструментарію управління, кількісних, якісних методів, програмного забезпечення та міжнародних практик при проведенні наукових досліджень для продукування нових ідей у менеджменті.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Стратегічний план розвитку СумДУ на 2020–2026 роки (<http://surl.li/ffdh>) визначає візію ЗВО як:

- університету європейського рівня за стилем, технологіями, якістю наукових та освітніх послуг, традиціями міжнародного й міжкультурного співробітництва, загальнонаціонального за місією, відповідального одночасно перед державою, регіоном та суспільством;

університету, який є важливою складовою системи формування інтелектуального потенціалу громадянського суспільства;

університету інноваційного типу, який у той самий час зберігає свою ідентичність, класичну сутність із забезпеченням єдності фундаментальності та фаховості змісту освіти.

З огляду на визначену візію, місія університету на 2020–2026 роки полягає в максимізації задоволеності ціннісних очікувань усіх категорій стейкхолдерів ЗВО.

Головною метою стратегії ЗВО є ефективний сталий випереджальний розвиток університету як інноваційно орієнтованого центру досконалості, конкурентоспроможного у світовому освітньо-науковому просторі.

З огляду на це, ОНП розроблена відповідно до місії та стратегії університету і спрямована на здобуття особою компетентностей, достатніх для проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Також ціллю ОНП є, поміж іншого, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності.

Таким чином, цілі ОНП цілком відповідають місії і стратегії розвитку університету.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Інтереси здобувачів враховуються наступним чином: передбачається досягнення мети програми – підготовка висококваліфікованого фахівця нової формації у сфері менеджменту, здатного працювати за світовими стандартами в умовах швидкозмінного, багатофункціонального середовища; має компетентності для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем дослідницько-інноваційної діяльності у сфері менеджменту та управління організаціями різного типу на регіональному, національному та глобальному рівнях; володіє методологією наукової та педагогічної діяльності, проведення наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне або практичне значення. Для цього ведеться систематичний діалог як з аспірантами, так і з випускниками минулих років. Так, вони регулярно запрошуються до громадського обговорення ОНП (<http://surl.li/bhxxhw>), з аспірантами проводяться засідання фокус-груп (<http://surl.li/bhqxd>), залучаються до опитування щодо якості змісту та реалізації освітньо-наукових програм (<http://surl.li/bfkmi>), беруть участь при розробленні ОНП як члени РПГ.

Так, саме за пропозицією аспіранта 3 року навчання (Максименко І.) у 2021р. для посилення навичок спілкування іноземною мовою у 3-4 семестрі за тематикою дослідження додано дисципліни англійською мовою викладання у каталог вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

- роботодавці

Інтереси роботодавців враховані шляхом підготовки фахівців, які володіють знаннями, уміннями і навичками, необхідними для здійснення професійної діяльності у сфері освіти, менеджменту та науки. З метою врахування вимог, що висуваються до випускників аспірантури, вивчається думка представників ринку праці. Так, ОНП обговорена РПГ і схвалена на засіданні Експертної ради роботодавців (ЕРР) зі спеціальності «Менеджмент» (протокол № 9 від 23.06.21р., <http://surl.li/bfxxez>). Роботодавці інституційно долучаються до процесу розробки ОНП, у тому числі до визначення цілей та програмних результатів навчання. Так, при розробці ОНП, з пропозиціями РПГ щодо цілей навчання, компетентностей, необхідних для фахівців у сфері менеджменту, було ознайомлено потенційних роботодавців (представників ТОВ «Індичка», ТОВ «Нова Пошта», ТЦ «Мануфактура» та інш.) з отриманням від них відгуків та рецензій. Процедура затвердження ОНП та змін до неї передбачає обов'язкове рецензування представниками ринку праці: позитивною є рецензія на ОНП у 2021р. Сидоренко Д.В. (ТОВ «Індичка»).

Під час громадського обговорення проекту ОНП представником експертного середовища, директором ТРЦ «Мануфактура» Лободіним В.М. були надані пропозиції щодо доцільності посилення в рамках ОНП практико-орієнтованого навчання відповідно до реальних вимог ринку праці (вказані пропозиції обговорені і затверджені на засіданнях РПГ та Експертної ради роботодавців (протокол №9 від 23.06.21р. <http://surl.li/bfxxez>)), відповідні зміни в ОНП впроваджені.

- академічна спільнота

Інтереси академічної спільноти враховані наступним чином:

а) щодо академічної спільноти університету – через участь у обговоренні проблем та прийнятті відповідних рішень на засіданнях випускової кафедри, РПГ ОНП та радах із забезпечення якості ННІ БіЕМ та СумДУ, академічна свобода у викладанні дисциплін, точність формулювання для конкретизації результатів та інших складових освітніх компонентів;

б) щодо академічної спільноти загалом – шляхом створення умов для співпраці з представниками інших ЗВО, наукових установ, а також комунікації з академічною спільнотою на конференціях <http://surl.li/bdkfg>, форумах, вебінарах (<http://surl.li/bdwjb>), в роботі над спільними науковими темами, під час ініціювання та впровадження спільних академічних програм міжнародної дистанційної (віртуальної) мобільності. За 2019–2021 рр. проведені

віртуальні класи <http://surl.li/bdkfk> у співпраці з Діпрою Джха (США), про що висвітлено у виданні США "Dividend", 2021, №35, р.16 <http://surl.li/bhlfv>. З 2021 р. Діпра Джха є членом РПГ даної ОНП.

Рецензентами ОНП є представники академічної спільноти, зокрема, позитивно є рецензія на ОП 2021 р. професора Ядек Бінда (ректор Бельсько-Бяльської школи фінансів і права <http://surl.li/bhxwj>). Удосконаленню ОНП сприяє співпраця з Грищенко В.Ф. (Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України), який є членом РПГ.

- інші стейкхолдери

Інтереси інших стейкхолдерів, зокрема місцевих органів влади, враховано при формуванні ОНП Менеджмент у 2020 р., з огляду на укладення у 2017 р. Меморандуму між СумДУ та Сумською міською радою щодо розроблення та впровадження в м. Суми концепції «Smart City Суми» та прийняття у 2020 р. Стратегії інтеркультурного розвитку міста на 2020-2025 рр. Зокрема, ПРН 3 передбачає розробку та реалізацію наукових та/або інноваційних проектів та розв'язання значущих проблем у сфері менеджменту з урахуванням соціально-економічних аспектів, лідерства, автономності, сталого розвитку та відповідальності, що є важливим у стратегічному управлінні розвитком міста. Кафедра управління імені Олега Балацького має тісну і налагоджену співпрацю із Радою Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес освіти (УАРМБО) (<http://surl.li/bdkgd>). Результатом такої співпраці є узгодження позицій щодо концептуальних засад підготовки науковців у сфері менеджменту.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Цілі та програмні результати навчання ОНП «Менеджмент» відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці у сфері менеджменту, що дозволяють випускникові програми бути конкурентоспроможним завдяки отриманим компетентностям з продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем дослідницько-інноваційної діяльності у сфері менеджменту та управління організаціями різного типу.

РПГ постійно вивчає вимоги роботодавців до випускників <http://surl.li/bddll>, <http://surl.li/bddls>, <http://surl.li/bddlu>, здійснює моніторинг ринку праці щодо формування попиту на фахівців з менеджменту спільно з Департаментом економічного розвитку і торгівлі СОДА, Сумським обласним та міським центрами зайнятості, провідними підприємствами та іншими ЗВО. Аналіз вітчизняних та світових трендів розвитку ринку праці <http://surl.li/bhdas>, <http://surl.li/bhdhg>, <http://surl.li/bhdhl> свідчить про зростання затребуваності управлінців на ринку праці (2 позиції у ТОП-5 за запитами роботодавців в Україні) та популярності України як місця для навчання здобувачів з Азії та Африки <http://surl.li/bhcvq>, що сприяє інтернаціоналізації ОНП.

Фахівець з менеджменту є затребуваним у сфері освіти, науки та бізнесу й може працювати на посадах керівника, викладача, професіонала ін. На запити роботодавців він повинен бути спроможним генерувати нові ідеї, розробляти та управляти науковими та/або інноваційними проектами, бути комунікативним та демонструвати системний науковий світогляд, що відображено у цілях ОНП.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

ОНП враховує регіональний та галузевий контекст, оскільки компетентності та результати навчання за ОНП передбачають дослідження сучасних моделей менеджменту та механізмів управління соціально-економічними системами, та застосування їх на локальному, регіональному, національному та міжнародному рівнях (ПРН 9). При впровадженні в м. Суми концепції «Smart City Суми» на період до 2027 р., яка передбачена Меморандумом між СумДУ та Сумською міською радою, а також Стратегії інтеркультурного розвитку на 2020-2025 рр., запланована розробка та реалізація наукових та/або інноваційних проектів та розв'язання значущих проблем у сфері менеджменту з урахуванням соціально-економічних аспектів, лідерства, автономності, сталого розвитку та відповідальності (ПРН3). Таким чином ОНП забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців для розбудови сучасних місцевих громад на принципах «Smart City». Сучасний стан наукового розвитку галузі знань "Управління та адміністрування" у СумДУ підтверджено рейтингом Forbes Україна (ННІ БіЕМ входить у ТОП-10 економічних факультетів України) та найвищою кваліфікаційною групою «А» за напрямком «Суспільні науки» державною атестацією наукової діяльності. Регіональна та галузева спрямованість наукових досліджень здобувачів також урахована у дисертаційних роботах аспірантів (національний рівень - Осеї Овусу Евелін Кума; регіональний рівень - М. Шеремет, А. Антоненко, Є. Лаврик; галузевий контекст - О. Касьян, В. Васюкова) та в освітніх компонентах (OK8, OK9).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП враховано досвід аналогічних вітчизняних ОНП «Менеджмент»: КНУ ім. Т.Г. Шевченка <http://surl.li/bdkqp> та НТУ «ХПІ» <http://surl.li/bdkqt> - при розробці ОК5 та ОК8 щодо забезпечення ПРН3 в частині акцентування на інноваційну складову; ХНУ ім. В. Н. Каразіна <http://surl.li/bhujz> - при розробці ОК3 та ОК8 щодо забезпечення ПРН2, а саме застосування сучасних інформаційних систем; КПІ ім. Ігоря Сікорського <http://surl.li/bdkqz> - в частині забезпечення ПРН5-6 при розробці ОК6, ПРН7 при розробці ОК9. Вибір зазначених ЗВО обумовлений високими рейтингами за QS WORLD UNIVERSITY RANKINGS, Webometrics, національним рейтингом ТОП-200 УКРАЇНА 2021.

Ураховувався досвід аналогічних та споріднених ОНП іноземних ЗВО: ОП Менеджмент (PhD) Школи менеджменту Інсбрукського університету, Австрія <http://surl.li/bftim> та Університету Макгілла, Канада <http://surl.li/bftip>, ОП Економіка та Менеджмент (PhD) Технічного університету Ліберець, Чехія <http://surl.li/bftiq>.

Відмінність цієї ОНП - поєднання фундаментальних теоретичних та практичних знань із застосуванням

програмного забезпечення для розв'язання управлінських задач.

З урахуванням світових тенденцій розвитку управління та досвіду міжнародних ЗВО в тимчасовому стандарті та в ОНП було оновлено програмні результати навчання та, зокрема сформульовано ПРН9, а також в ОНП було включено ОК8 "Сучасні тренди досліджень в менеджменті" та запропоновано окремі ОК вибіркового блоку.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти України для третього (освітньо-наукового) рівня у галузі знань 07 Управління та адміністрування зі спеціальності 073 «Менеджмент» був відсутній до 24.12.2021 р. Зміст освітньої програми дає можливість досягти результатів навчання, які визначені Тимчасовим стандартом СумДУ. Тимчасовий стандарт розроблений з урахуванням вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук» (постанова КМУ від 23.03.2016 р. №261) та Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 №584).

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

ОНП розроблена на основі Тимчасового стандарту вищої освіти СумДУ за спеціальністю "Менеджмент". В Тимчасовому стандарті для визначення відповідності компетентностей доктора філософії дескрипторам 8-го рівня Національної рамки кваліфікацій використовувалась Матриця відповідності компетентностей та дескрипторів Національної рамки кваліфікацій, що є інформаційним додатком до стандарту. Для визначення відповідності компетентностей та ПРН у Тимчасовому стандарті використовувалась матриця відповідності компетентностей та результатів навчання, що представлена як інформаційний додаток до стандарту. Загальні та фахові компетентності та ПРН, передбачені ОНП, відповідають Тимчасовому стандарту вищої освіти СумДУ зі спеціальності "Менеджмент" третього освітньо-наукового рівня доктора філософії і дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Змістове наповнення програмних результатів навчання ОНП відповідає дескрипторам НРК (<http://surl.li/dame>):

– знання (концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності) – ПРН3, ПРН5, ПРН6, ПРН8.

– уміння/навички (спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей) – ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН5, ПРН7, ПРН 8, ПРН 9, ПРН10.

– комунікація (вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях) – ПРН1, ПРН4, ПРН6.

– відповідальність і автономія (демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення) – ПРН3, ПРН4, ПРН5, ПРН10.

Для співвіднесення програмних результатів навчання та компетентностей, зазначених в ОНП, у процесі її розроблення використовується матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей компонентам освітньої програми, що є інформаційними додатками до освітньої програми.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

60

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

45

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

15

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

ОНП розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), згідно з чинною

нормативною базою СумДУ. ОНП формується на основі компетентнісного підходу з орієнтацією на ПРН з цілісним поєднанням загальної підготовки (формування мовних компетентностей, загальних компетентностей (креативність, системне мислення, компетентностей у сфері дослідницько-інноваційної діяльності), професійної підготовки (здобуття глибоких знань зі спеціальності, спеціальних компетентностей відповідно до сучасних тенденцій у професійній сфері) підготовки, а також розвитку індивідуальних освітніх траєкторій шляхом пропозиції широкого переліку дисциплін вільного вибору.

Об'єктом вивчення та діяльності за ОНП є методологія наукового дослідження, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та явищ.

Цілями навчання відповідно до ТС вищої освіти СумДУ спеціальності ОНП є підготовка фахівців з менеджменту, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері менеджменту, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення цілісних знань та/або професійної практики.

Загальну підготовку за ОНП забезпечують ОК1–ОК7. Ці компоненти передбачають досягнення здобувачами ПРН1–ПРН8, ПРН10. Професійну підготовку забезпечують ОК8–ОК10, які спрямовані на досягнення ПРН2, ПРН3, ПРН5, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10. Загальні компетентності та ПРН1–ПРН10 забезпечуються ОК1–ОК10. В ОНП для забезпечення вільного володіння державною та іноземною мовою у професійній сфері передбачені ОК2, ОК7. Освітні компоненти ОК1, ОК3 забезпечують розуміння здобувачами освіти загальних принципів і методології наукових досліджень, вміння формулювати і перевіряти гіпотези. У рамках ОК5, ОК6 здійснюється підготовка до виконання наукових досліджень з менеджменту та дотичних сучасних міждисциплінарних напрямів.

Зміст ОНП відповідає теоретичному змісту предметної області, забезпечує формування у здобувачів знань про теоретико-методологічні засади дослідження та розв'язання актуальних завдань в сфері менеджменту, що створюють підґрунтя для інноваційних рішень теоретичного та прикладного спрямування. Поглиблення знань з менеджменту, розвиток дослідницьких навичок, продукування нових ідей та розв'язання комплексних проблем у галузі при виконанні експериментальних та/або теоретичних досліджень з використанням сучасних моделей менеджменту та механізмів управління забезпечується ОК8, ОК9. Застосування інноваційних педагогічних технологій, вміння самостійно визначати завдання професійного та особистісного розвитку забезпечуються ОК4, ОК10.

ОНП передбачає використання методів дослідження, методик та інформаційних технологій, застосування яких уможливує виконання наукового дослідження у сфері менеджменту, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну цінність.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Індивідуальна освітня траєкторія реалізована через індивідуальний план виконання ОНП підготовки доктора філософії та вільний вибір навчальних дисциплін. Мета проектування індивідуальної освітньої траєкторії – поглиблена підготовка за сферами, що визначають характер майбутньої управлінської діяльності, наукової підтримки для проведення дослідження, сприяння розвитку особистих інтересів через можливість:

- вільного вибору дисциплін (каталог вибіркового циклу загальної підготовки <http://surl.li/bhuiw>, каталог вибіркового циклу професійної підготовки <http://surl.li/bhuju>, каталог курсів СумДУ <http://surl.li/ktwl>) в обсязі, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту»;
- вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів освіти, інших ОНП (<http://surl.li/tfan>);
- вибору форм вивчення: традиційна, змішана, онлайн;
- участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності, у тому числі віртуальних академічних обмінів (<http://surl.li/bieai>, <http://surl.li/bhuif>, <http://surl.li/ocbu>);
- визнання результатів навчання за підсумками вивчення масових онлайн-курсів;
- неформальної освіти шляхом участі в роботі творчих лабораторій, літніх/зимових шкіл, тренінгів тощо.

Особливості реалізації способів формування індивідуальних освітніх траєкторій, розподіл функціональних обов'язків у сфері організаційної, інформаційної та консультативної підтримки викладені у відповідних локальних нормативних актах, розміщених на сайті СумДУ (<http://surl.li/kguz>).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Сформована нормативна база для забезпечення права здобувачів на вільний вибір дисциплін: Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/fezf>), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/skzx>), рішення вченої ради «Про вдосконалення структури та змісту ОНП та навчальних планів здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня» (<http://surl.li/tgtr>).

Заходи вільного вибору дисциплін здобувачами:

- 1) Підготовча робота (кожного навчального року у перші два тижні після зарахування): Навчально-науковий центр підготовки кадрів вищої кваліфікації (ННЦ ПКВК) ознайомлює здобувачів (організаційні збори) з особливостями освітнього процесу і структурою навчальних планів, доводить до відома переліки обов'язкових і вибіркового дисциплін, порядки, строки та особливості реєстрації для вивчення вибіркового навчальних дисциплін (ВНД), надає для заповнення здобувачам індивідуальний план підготовки.
2. Методична робота щодо формування /оновлення каталогів дисциплін вільного вибору:
  - 1) до 30 листопада, на основі пропозицій факультетів/інститутів, ННЦ ПКВК формує каталог ВНД для аспірантів на наступний рік вступу для подальшого затвердження на Раді з якості СумДУ. До формування каталогу (<http://surl.li/bdvcv>) долучаються органи студентського самоврядування (зокрема НТСА) та роботодавці. До 01.04 відповідного року вступу ННЦ ПКВК оприлюднює каталоги ВНД на сайті ННЦ ПКВК. Перелік ВНД циклу загальної підготовки формується з урахуванням результатів опитування аспірантів щодо якості освітніх програм, результатів моніторингу ринку праці.

2) У жовтні кожного навчального року каталоги актуалізуються. Підготовка та актуалізація каталогів дисциплін циклу фахової підготовки проводиться з урахуванням пропозицій стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, зокрема за участі органів студентського самоврядування та роботодавців з урахуванням результатів опитування здобувачів вищої освіти щодо організації вивчення дисциплін, результатів моніторингу ринку праці, пріоритетної тематики наукових досліджень керівників та аспірантів.

3. Вибір ВНД здійснюється здобувачами через сервіс «Електронний особистий кабінет» шляхом вибору дисциплін з відповідних каталогів протягом 2-х місяців після зарахування.

Здобувач може обирати навчальні дисципліни інших ЗВО (у т.ч. дистанційних), що реалізуються зокрема через партнерські угоди з іншими закладами чи науковими установами за програмами академічної мобільності, віртуальних академічних обмінів з дотриманням вимог Положення Університету «Про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» (<http://surl.li/ffmg>)

Здобувач має право обирати навчальні дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти в Університеті (за умови дотримання структурно-логічної схеми опанування ОП) за погодженням зі своїм науковим керівником.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Обов'язковим компонентом ОНП є Педагогічна практика за професійним спрямуванням (4 кредити ЄКТС). Метою практики є набуття здобувачами вищої освіти досвіду педагогічної та навчально-методичної діяльності за професійним спрямуванням, розвиток професійних компетентностей щодо здійснення педагогічної діяльності, набуття досвіду самостійної педагогічної та наукової роботи, застосування сучасних освітніх технологій, способів активізації освітньої діяльності, опанування особливостями риторики.

Педагогічна практика проводиться згідно з навчальним планом та силабусом. Програма практики обговорена на засіданні ЕРР та затверджена Радою з якості вищої освіти ННІ БіЕМ. Базою практики є кафедра <http://surl.li/bdprvx>. Під час проходження педагогічної практики здобувачі формують ЗК1, ЗК2, ФК2 та досягають ПРН1, ПРН4, ПРН10. Елементи практичної фахової підготовки мають компоненти ОК5 (розробка групової дослідницької пропозиції), ОК6 (підготовка фахової наукової статті за IMRaD структурою). Практична підготовка з професійної діяльності передбачена ОК8 «Сучасні тренди досліджень в менеджменті» (виконання індивідуального дослідницького проекту, спрямованого на виявлення трендів, проведення якісних та кількісних емпіричних досліджень за напрямом дисертаційної роботи) та ОК9 «Поведінкові моделі прийняття рішень в менеджменті» (індивідуальний дослідницький проект за напрямом дисертаційної роботи, спрямований на аналіз чинників зміни поведінки економічних агентів, використання експериментальних даних).

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Для досягнення цілей ОНП, що полягають у тому числі у підготовці фахівців нової формації у сфері менеджменту, здатних працювати в умовах швидкозмінного, багатофункціонального середовища на регіональному, національному та міжнародному рівні, забезпечується набуття здобувачами вищої освіти soft skills: системне та критичне мислення, аналітичні здібності, креативність, лідерство, навички міжгалузевої, наукової комунікації, аргументування, здатність ефективно працювати у команді, емоційний інтелект, рефлексія, толерантне ставлення до розмаїття національних культур, відповідальність, вміння управляти часом, управління проектами. Ці навички знаходять свій прояв у досягненні ПРН за ОНП: ПРН1, ПРН3, ПРН4-ПРН8, ПРН10.

Навчання за ОП дозволяє отримати відповідні навички через компоненти, що формують основні загальні компетентності ОК1-ОК7 та опосередковано через фахові освітні компоненти ОК8, ОК9, ОК10.

Розвитку «soft skills» сприяє використання методів навчання: проблемна лекція (ОК6), інтерактивні лекції (ОК1, ОК3, ОК4, ОК5, ОК8, ОК9), лекції-дискусії (ОК3, ОК9), наукова дискусія (ОК2), навчальна дискусія/дебати з елементами мозкового штурму (ОК4, ОК7), наукові дебати та дискусійна панель (ОК9), мозковий штурм (ОК3, ОК5, ОК8), обмін думками (ОК5, ОК8), практико-орієнтоване навчання (ОК1, ОК5, ОК10), проектне навчання (ОК4, ОК5, ОК6), творчий метод (ОК3, ОК5, ОК7), проблемно-пошуковий метод, дослідницька робота (ОК3, ОК5, ОК7, ОК8, ОК9), case-study (ОК3, ОК5, ОК7, ОК8, ОК9).

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Загальні вимоги до організації СРС задекларовані у Положенні про організацію освітнього процесу в СумДУ (п 6.3) (<http://surl.li/fezf>). Аналіз структури розподілу навчального навантаження за ОНП «Менеджмент» складає: аудиторна робота – 570 год. (31,67%), з них: 150 год. – у 1 семестрі, 170 год. – у 2 семестрі, 200 год. – у 3 семестрі, 50 год. – у 4 семестрі. СРС – 1230 год. (68,3%), з них: 240 год. – у 1 семестрі, 400 год. – у 2 семестрі, 370 год. – у 3 семестрі, 220 год. – у 4 семестрі. Обсяг годин, відведених на СРС в межах окремої дисципліни за ОНП в середньому складає 62%. Для підвищення ефективності засвоєння матеріалу, передбаченого для самостійного вивчення, використовуються електронні навчальні ресурси СумДУ (<http://surl.li/nrqn>), інституційний репозитарій СумДУ (<http://surl.li/bhnmuy>) та ін. Для організації СРС за дисциплінами ОНП передбачені консультації викладачів. Для з'ясування реального обсягу навантаження здобувачів на ОНП використовуються результати обговорення

якості реалізації ОНП фокус-групами та висновки і рекомендації аспірантів-членів РПГ. Зокрема, під час проведення опитування та фокус групи в 2021-2022 н.р. респонденти ОНП «Менеджмент» зазначили, що рівень навчального навантаження є цілком помірним і, в цілому, їм вистачає часу для вивчення навчальних дисциплін та виконання завдань самостійної роботи (<http://surl.li/bhxye>).

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

СумДУ є учасником пілотного проекту МОН із запровадження дуальної освіти (наказ №1296 від 15.10.2019р.), що триватиме до 2023р. В університеті розробляється відповідне організаційно-методичне забезпечення: Рішення Ради із забезпечення якості вищої освіти від 30.06.2020 р. (<http://surl.li/bdqpq>), Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ, де визначена сутність дуальної форми здобуття освіти та моделі її реалізації (<http://surl.li/fezf>). За ОНП «Менеджмент» реалізуються окремі елементи дуальної освіти. Здобувачі можуть поєднувати навчання з роботою за фахом. При цьому вони мають право навчатися за індивідуальним графіком відповідно до Положення (<http://surl.li/ffcz>). Прикладами реалізації цього є працевлаштування аспірантів Котенко С., Нешевої А., Півень Д. викладачами-стажистами на 0,5 ст. на кафедрі управління імені О. Балацького. Також здобувачі ОНП «Менеджмент» залучаються до НДР кафедри за цивільно-правовими договорами. Зокрема, Балагуровська І.(гр.А-01/М) була залучена до виконання НДР «Конвергенція економічних та освітніх трансформацій у цифровому суспільстві: моделювання впливу на регіональну та національну безпеку» (2021-2023 рр., №ДР0121U109553, кер. Васильєва Т.) та НДР «Розвиток методичних засад оцінювання ефективності стилю лідерства керівників» (№15.01.06-20/22.ЗП-02/П7 від 05.05.2021 р., кер. Артюхов А.). Реалізація зазначених елементів дуальної освіти сприяє підвищенню якості практичної підготовки здобувачів відповідно до сучасних вимог та тенденцій ринку праці.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://vstup.sumdu.edu.ua/vstup-do-aspirantury.html>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Згідно з Правилами прийому до СумДУ прийом здійснюється на основі здобутого ступеня магістра або рівня спеціаліста за відповідною (або іншою) спеціальністю. Програмою фахового вступного іспиту зі спеціальності 073 «Менеджмент» визначено загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань та практичних навичок претендентів для вступу до аспірантури, а також компетентної здатності для проведення наукових досліджень з зазначеної спеціальності. Програма складена відповідно до ключових положень основних дисциплін спеціальності – «Менеджмент» і «Менеджмент організації» (<http://surl.li/bdqfp>). Завдання випробування з іноземної мови базуються на загальноєвропейських вимогах та критеріях, встановлених для рівнів B2 і B2+ та вважаються мінімально прийнятними для магістрів, які претендують на вступ на навчання для здобуття ступеня доктора філософії. Зазначені умови вступу до аспірантури дозволяють визначити рівень початкових компетентностей, необхідних для успішного проходження навчання за ОНП «Менеджмент» за ступенем доктора філософії. За особливі успіхи у науковій діяльності (наукові статті, охоронні документи, перемоги в олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт) Правилами прийому (<http://surl.li/bdqfr>) передбачено нарахування додаткових балів. Основною метою зазначених умов вступу є комплексне оцінювання рівня знань, умінь та навичок, необхідних вступникам для навчання і здобуття ступеня доктора філософії за ОНП «Менеджмент».

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ffmg>), Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/skzx>) та Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>). Доступність визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, реалізується через механізми процедури перезарахування освітніх компонент. Визнання результатів навчання та перезарахування освітніх компонент здійснюється на основі укладеного договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Перезарахування результатів навчання здійснюється начальником ННЦ ПКВК згідно з програмою академічної мобільності, затвердженою у встановленому порядку, згідно з наданою академічною довідкою або документом, отриманим здобувачем вищої освіти в іншому закладі освіти. Переведення, поновлення здобувачів з інших ЗВО (внутрішнього переведення між програмами, спеціальностями, факультетами) і визнання результатів навчання регламентуються Положенням про переведення, відрахування та поновлення здобувачів у СумДУ (<http://surl.li/kjqm>), є наявним у відкритому доступі. Поінформованість здобувачів про можливість визнання результатів навчання забезпечується наявністю відповідної нормативної бази (<http://surl.li/kguz>) у вільному доступі.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Аспірантам 1 року навчання Касьян О.О. (<http://surl.li/bhcdi>) та Шеремет М. Д. (<http://surl.li/bhcdl>), відповідно до наданих сертифікатів, отриманих здобувачами за результатами участі у Програмі віртуальної мобільності «Статистичні методи в наукових дослідженнях» (Школа бізнесу Ліванського міжнародного університету в Бейруті, Ліван) перезараховано теми 2 та 5 (РН1, 2) з дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень», 1 кредит, грудень 2021. Також за програмою міжнародної віртуальної мобільності "Excellence in Teaching & Research" між СумДУ та Вашингтонським державним університетом (м. Пуллман, США) перезараховані результати аспірантів гр. Аз-01/М/Англ Овусу Едварда (<http://surl.li/bhceff>), Менсі Сеньї Мавіса (<http://surl.li/bhcefl>), Осеї Овусу Евелін Кума (<http://surl.li/bhcefs>), Дахарі Лімор (<http://surl.li/bhcefv>), Ачіра Діани Сінді (<http://surl.li/bhcegb>) за дисципліною "Методологія та методи наукових досліджень", теми 4 та 5, 1 кредит, травень 2021 р. (РН2).

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів неформального навчання регламентується Положенням про перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДУ, отриманих у неформальній освіті, введеним в дію наказом ректора від 29.01.2020р. № 0077-І (<http://surl.li/ffna>). Перезарахування здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження досягнення здобувачем результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Для перезарахування результатів здобувач подає до ННЦ ПКВК освітню декларацію та документи, що підтверджують участь у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи; опис заходу неформальної освіти тощо). На підставі цього керівник групи забезпечення спеціальності, за якою навчається здобувач, формує комісію з атестації (не менш ніж 3 особи) під своїм головуванням з-поміж членів РПП ОНП (з обов'язковим включенням до складу комісії гаранта) і групи забезпечення спеціальності. Вона визначає змістовну відповідність отриманих результатів неформального навчання та освітнього компонента ОНП, за якою навчається здобувач, обсяг перезарахування, підсумкову оцінку. Рішення комісії про перезарахування чи неперезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, затверджується начальником ННЦ ПКВК. Відповідна нормативна інформація є у вільному доступі на сайті СумДУ, доводиться здобувачам на вступних лекціях у перший день навчання, через систему електронних особистих кабінетів.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Здобувачі ОНП «Менеджмент» беруть участь в різних заходах неформальної освіти, що дозволяє реалізовувати наукові дослідження та сприяє професійному розвитку. Наприклад, здобувачі І. Балагуровська (<http://surl.li/bhwfb>), Є. Лаврик (<http://surl.li/bhwny>), Г. Нерета (<http://surl.li/bhwjr>), А. Розман-Лі (<http://surl.li/bhwfk>), О. Шкуліпа (<http://surl.li/bhwjw>) вивчали онлайн-курс «Академічна доброчесність в університеті» (Національний університет "Кієво-Могилянська академія", квітень 2021р.) та отримали сертифікати. Отримані результати навчання перезараховані при вивченні дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень» згідно з освітніми деклараціями (тема 10 "Наукова етика та дослідницька чесність", 0,1 кредит, квітень 2021р., РН1).

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Академічний персонал при реалізації ОНП дотримується рекомендацій Довідника користувача ЄКТС, відповідно до якого конструктивне узгодження результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання є вимогою до ОНП. Відповідність методів навчання й викладання результатам навчання за окремим ОК та результатам навчання за ОНП обґрунтовується у робочих програмах. Викладання за ОНП передбачає:

- інтерактивні лекції (ОК1, ОК3, ОК4, ОК5, ОК8, ОК9), лекції-дискусії (ОК3, ОК9), проблемна лекція (ОК6);
- застосування як традиційної системи методів і прийомів, так і інноваційних інтерактивних методик, зокрема: навчальна дискусія/дебати з елементами мозкового штурму (ОК4, ОК7), наукові дебати та дискусійна панель (ОК9), наукова дискусія (ОК2), мозковий штурм (ОК3, ОК5, ОК8), обмін думками (ОК5, ОК8), практико-орієнтоване навчання (ОК1, ОК5, ОК10), проектне навчання (ОК4, ОК5, ОК6), творчий метод (ОК3, ОК5, ОК7), проблемно-пошуковий метод, дослідницька робота (ОК3, ОК5, ОК7, ОК8, ОК9), case-study (ОК3, ОК5, ОК7, ОК8, ОК9), метод ілюстрацій (ОК3, ОК5), підготовка карт пам'яті (ОК4), робота в групах (ОК1, ОК5). Передбачається особистісний саморозвиток, вміння презентувати результати, що сприяє формуванню розуміння потреби до продовження самоосвіти впродовж життя.
- за організаційними формами: електронне навчання в системах відеозв'язку (Google Classroom, Zoom та Google Meet).

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Навчання та викладання за ОНП «Менеджмент» ґрунтується на принципах студентоцентрованого навчання, що

спрямоване на поглиблення практичних знань, посилення компетентнісної складової навчання, розвиток аналітичного та критичного мислення здобувачів і збільшення автономії як викладачів, так і аспірантів та передбачає: повагу як до здобувачів, так і до їх потреб, застосування різних педагогічних методів і способів подання матеріалу. Обрані методи та форми навчання забезпечують формування у аспірантів самостійності при вирішенні як практичних, так і наукових завдань. Рівень задоволеності формами і методами навчання та викладання визначається через проведення опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітніх програм та якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін. Результати опитування здобувачів вищої освіти щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін свідчать про достатній рівень задоволеності аспірантів якістю викладання. Значення узагальнюючого показника якості (УПЯ) НПП, які здійснюють викладання ОК на програмі, за 2020-2021н.р. знаходиться в межах 95,19-99,04, що відповідає рівню якості "Високий". За результатами оцінювання якості ОНП 83,3% здобувачів вищої освіти ОНП продемонстрували повну задоволеність сучасними формами та методами навчання і викладання. Доцільно звернути увагу на відсутність негативних оцінок респондентів щодо даного аспекту реалізації ОНП "Менеджмент" <http://surl.li/bhxye>.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Викладачам і здобувачам вищої освіти в СумДУ згідно Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/fezf>) та Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/skzx>) надаються академічні свободи. Згідно з <http://surl.li/fezf> визначені основні види навчальних занять, а викладачі вільно обирають форми й методи навчання та викладання, тематику досліджень, не обмежуються у трактуванні навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів. Викладач обирає найдоцільніші методи для якісного досягнення програмних результатів, що зазначається в силабусі. У Кодексі корпоративної культури <http://surl.li/qcjr> визначено, що університет формує і розвиває атмосферу академічної свободи та академічної відповідальності, взаєморозуміння, створює умови, що сприяють реалізації інтелектуального, професійного й особистісного потенціалу співробітників. Здобувачі можуть навчатися за індивідуальним графіком, вільно обирати предмети для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Реалізуючи активні методи навчання, викладачі сприяють вільним висловлюванням здобувачами власної точки зору, формують відповідальне ставлення до певних процесів та явищ. Здобувачі є вільними у виборі тем дисертацій та індивідуальних завдань. Викладачам та аспірантам забезпечено право безкоштовного користування інформаційними ресурсами й послугами структурних підрозділів закладу, фондами бібліотеки.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

На сайті СумДУ <http://surl.li/ktwi> у вільному доступі розміщена вся необхідна інформація щодо організації та змісту освітнього процесу за ОНП: профіль у каталозі СумДУ <http://surl.li/ffbo>; каталог курсів, що містить інформацію про всі освітні компоненти всіх освітніх програм СумДУ <http://surl.li/ktwl> з можливістю адаптивного відбору користувачем за певними критеріями; каталоги вибіркового дисциплін; графіки навчального процесу тощо. Відповідно до нормативної бази СумДУ основну інформацію про навчальну дисципліну (цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання) містить силабус, обов'язково розміщений на сайті СумДУ. Окрім того, кожен викладач під час першого заняття за ОК ознайомлює аспірантів з силабусом та регламентом навчальної дисципліни. Також постійно діють спеціалізовані електронні ресурси СумДУ, які надають можливість доступу здобувачів вищої освіти до необхідної інформації та містять навчально-методичні матеріали дисциплін, а саме інституційний репозитарій (<http://surl.li/npqo>), електронна бібліотека (<http://surl.li/bdlfm>), Google classroom.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Навчання на ОНП поєднується з дослідженнями, що передбачено освітніми компонентами: ОК3 (через проблемно-орієнтоване навчання, що передбачає визначення аспірантами напрямку математичної формалізації процесів, безпосередньо пов'язаних з темою дослідження та з урахуванням регіонального чи галузевого контексту); ОК5 (через написання проектною заявки на актуальні грантові конкурси); ОК6 (через вивчення процесу рецензування та розгляду статей видавництва Springer, у журналі, що індексуються в базах даних Web of Science core collection та Scopus); ОК8, ОК9 (через виконання індивідуальних дослідницьких проектів за напрямками дисертаційних робіт здобувачів; виконання Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study).

Навчання за ОНП передбачає застосування дослідницьких методів (індивідуальної, групової дослідницької, проектною роботи); запровадження в межах ОК нових форм організації науково-дослідної діяльності, спрямованих на розвиток наукового й критичного мислення; створення наукових груп здобувачів для підготовки спільних наукових проектів, написання наукових статей.

Формами поєднання навчання і досліджень здобувачів за ОНП є:

-долучення аспірантів до виконання НДР з укладанням трудового договору та з оплатою праці (Півень Д.А., Балагуровська І.О.) (<http://surl.li/bfxtb>)

-долучення до виконання НДР другої половини дня (Максименко І.О., Лаврик Є.І. та Марин М.В);

-участь в міжнародних і всеукраїнських наукових заходах; публікації наукових статей; залучення до грантової діяльності всеукраїнського і міжнародного рівнів <http://surl.li/bhxgj>.

Для проведення наукових досліджень здобувачі можуть використовувати науково-дослідну базу Лабораторії соціально-економічних досліджень СумДУ (<http://surl.li/bgqbq>), Лабораторії ідей (<http://surl.li/bdrpr>), що функціонують на базі кафедр. Вони використовуються для апробації результатів досліджень при проведенні наукових конференцій, семінарів, форумів.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Робочі програми дисциплін за ОНП «Менеджмент» постійно оновлюються відповідно до вимог СумДУ <http://surl.li/ffog>. Цей процес відбувається з урахуванням результатів моніторингу освітніх програм та зауважень і пропозицій, отриманих від здобувачів та інших стейкхолдерів. Такий перегляд здійснюється за ініціативою робочої проектної групи освітньої програми, стейкхолдерів або за ініціативою кафедри. Всі удосконалення, зміни та доповнення до ОНП реалізуються за участі роботодавців (<http://surl.li/bfhez>). При оновленні компонентів ОНП враховуються сучасні тенденції розвитку в професійних сферах діяльності, нові методи, напрями дослідження та інформаційні технології. Враховуючи це, проводиться систематичне оновлення змісту ОК. За результатами участі Замори О.М. <http://surl.li/bdkoh> в заході «Проектний підхід та міжсекторна співпраця в діяльності сучасного закладу освіти, ОТГ та АРР» (Польща, 2020р., <http://surl.li/bdkoa>) в ОК 5 «Управління науковими проектами» удосконалено використання проектного підходу. За результатами виконання НДР «Корпоративна соціально-екологічна відповідальність для сталого розвитку: партнерство стейкхолдерів реального, фінансового та державного секторів економіки» та досвіду участі Смоленнікова Д.О. у міжнародних проектах («E-Learning4SD/Он-лайн освіта задля сталого розвитку» (Німеччина, <http://surl.li/bhnhz>), SCOPES IZ74ZO_160564/1, Швейцарія <http://surl.li/bhngg>) внесено у зміст ОК9 «Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті» тему 10 «Поведінкові феномени», тему 13 «Розкриття інформації як інструмент зміни поведінки суб'єктів», тему 14 «Основи нейробіологічного прийняття рішень». За результатами програми віртуальної академічної мобільності «Excellence in Teaching & Research» (Вашингтонський державний університет, 2021, <http://surl.li/bdkfk>) Швіндіна Г.О. внесла у зміст ОК 8 «Сучасні тренди досліджень в менеджменті» тему 7 «Моделі управління ризиками VUCA-Prime та SLAC». При розробленні теми 4 «Інноваційні бізнес-моделі» враховано результати наукового стажування Швіндіної Г.О. в рамках програми академічних обмінів імені Фулбрайта в Університеті Пурдю (США, <http://surl.li/bdkpv>). Зміст ОК оновлюється шляхом: урахування пропозицій стейкхолдерів, зокрема, представників ринку праці; урахування законодавчих і рекомендаційних документів органів державного управління; вивчення стандартів, рекомендацій звітів досліджень міжнародних організацій; участі викладачів у міжнародних і вітчизняних наукових заходах; стажувань на вітчизняних і закордонних підприємствах та організаціях; підвищення кваліфікації, в т.ч. у закордонних ЗВО; участі викладачів у виконанні НДР за профілем спеціальності. Результати напрацювань викладачів за ОНП узагальнені у наукових статтях, у т.ч. виданнях, що входять до баз Scopus та WoS, монографіях, посібниках, які використовуються для оновлення змісту освітніх компонентів.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

ОНП «Менеджмент» узгоджена зі Стратегією інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025 роки <http://surl.li/ffde>, зокрема в частині:

посилення іншомовної підготовки здобувачів (ряд дисциплін пропонується англійською мовою <http://surl.li/bhuju> і НПП (закордонні стажування, навчання на курсах іноземної мови з підтвердженням сертифікатом, не нижче рівня B2 (Артохов А.Є, Замора О.М., Сотник І.М., Рекуненко І.І., Смоленніков Д.О.); міжнародної академічної мобільності здобувачів: Касьян О., Шеремет М. (Школа бізнесу Ліванського міжнародного університету в Бейруті, Ліван), Нерета Г., Лаврик Є., Шкуліпа О., Розман-Лі А. та ін. (Washington State University, США, <http://surl.li/bdkfk>); залучення іноземних лекторів (в штат кафедри працевлаштована Кужур О. (Польща); Діпра Джха (США); П. Чіамбаретто (Бізнес-школа Монпельє, <http://surl.li/bdofn>), Д. Шапіро (Лондонська школа економіки, <http://surl.li/bdoes>), Е. Коч (Університет Бахчесехір, <http://surl.li/bdodu>) та ін; викладання НПП за кордоном для іноземної академічної спільноти (Сотник І., Університет Меріленд, 2021; Швіндіна Г. Вища Школа Банківської Справи і Фінансів в Бельськ-Бяла. 2020 <http://surl.li/bhpgm>) участі у міжнародних грантових проектах здобувачів (Касьян О. «Erasmus for Young Entrepreneurs», 2021 та UNIDO GCP, 2021 <http://surl.li/bhsh>) і НПП (Рекуненко І., 2021; Модулі Жана Моне: Швіндіна Г., 2021; Колосок С., 2021; Сотник І.М. 2020); спільних публікаціях з іноземцями (монографіях <http://surl.li/bhpsc>, статтях <http://surl.li/bgiwq>).

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Перевірка досягнення програмних результатів навчання ОП здійснюється при системному поєднанні форм контрольних заходів, що регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті (<http://surl.li/fezf>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/skzx>). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів у межах освітніх компонентів ОП є чіткими, зрозумілими, надають можливість встановити досягнення здобувачем результатів навчання та своєчасно доводяться до здобувачів. Форми контрольних заходів із навчальних дисциплін визначено в освітній програмі, навчальному плані, робочих програмах освітніх компонентів та силабусах. Поточний контроль проводиться впродовж семестру з метою забезпечення зворотного зв'язку між НПП та здобувачами у процесі навчання та для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітніх компонентів. Результати поточного контролю використовуються як НПП – для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами – для планування самостійної роботи, що можуть враховуватись під час виставлення підсумкової оцінки з освітнього компоненту. Підсумковий контроль здійснюється з метою оцінювання результатів навчання та передбачає контрольні заходи та атестації, що проводяться в терміни,

передбачені навчальним планом.

Форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання, адже при укладанні робочих навчальних програм їх зміст узгоджується з програмними результатами навчання. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти забезпечуються обов'язковим узгодженням результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання; системних опитувань здобувачів вищої освіти щодо перевірки досягнення результатів навчання.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

У освітній програмі та у робочих програмах за кожним освітнім компонентом чітко та зрозуміло визначені форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень. За освітньою програмою передбачено формативне (письмові та усні коментарі й настанови викладачів у процесі навчання, формування навичок самооцінювання, залучення здобувачів до оцінювання роботи протягом вивчення окремих освітніх компонентів - звіти за результатами виконання практичних завдань, кейс-стаді, презентації наукових досліджень та проектів, концептуальні карти, написання і захист звіту про педагогічну практику за професійним спрямуванням) оцінювання, що визначає рівень досягнення очікуваних програмних результатів навчання.

Результати оцінювання якості ОНП «Менеджмент» (листопад 2021 р.), свідчать, що всі респонденти в повній мірі вважають, що форми та методи контрольних заходів є чіткими і зрозумілими. При цьому, як позитивний аспект слід відмітити, що жоден з респондентів не обрав варіант відповіді «Ні, критерії оцінювання незрозумілі» (<http://surl.li/bhxye>).

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання знаходиться у вільному доступі для перегляду для всіх учасників освітнього процесу та широкої громадськості у каталозі курсів Сумського державного університету (<http://surl.li/ktwl>). Для аспірантів першого року навчання принципи формування та оприлюднення відповідної інформації доводяться на настановчих зборах аспірантів співробітниками Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації. Додатково цю інформацію викладач поширює на першому занятті з дисципліни.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» за третім рівнем вищої освіти запроваджується з 2022-2023 навчального року (<http://surl.li/bhnnn>). Форма атестації здобувачів вищої освіти за ОНП «Менеджмент» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (<http://surl.li/bfgrp>) та передбачає проведення атестації шляхом публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації, що також зазначено у Тимчасовому стандарті вищої освіти СумДУ. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті (<http://surl.li/fezf>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/skzx>). Ці документи є доступним для перегляду для всіх учасників освітнього процесу та широкої громадськості у публічному реєстрі основної нормативної бази системи управління якістю діяльності Сумського державного університету (<http://surl.li/kguz>). Завдання до підсумкових контролів укладаються викладачем, їх зразки містяться в навчально-методичному комплексі навчальної дисципліни. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах окремої дисципліни визначаються силабусом та регламентом, доводяться до відома здобувачів на першому занятті та оприлюднюються в каталозі курсів.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Об'єктивність викладачів при проведенні екзаменів забезпечується проведенням лише письмових екзаменів або тестових процедур. Кожний семестр відбувається опитування здобувачів стосовно організації навчального процесу стосовно кожної дисципліни за допомогою електронних кабінетів. Так, за результатами опитування здобувачів вищої освіти за освітніми компонентами ОНП «Менеджмент» у листопаді 2021р. (<http://surl.li/bhxye>) на питання «Чи завжди форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими і зрозумілими?» 100% респондентів дали позитивну відповідь.

Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» (<http://surl.li/ffbd>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту

інтересів.

На ОНП «Менеджмент» не було випадків врегулювання конфлікту інтересів. Проте, з метою їх запобігання, роботи здобувачів зберігаються протягом року після вивчення навчальної дисципліни.

Зазначені вище процедури сприяють усуненню конфлікту інтересів та забезпечують об'єктивність екзаменаторів.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Правила перескладання підсумкового контролю у разі отримання незадовільної оцінки регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу <http://surl.li/fezf> та передбачають можливість дворазового перескладання – перший раз викладачу, другий раз комісії. Цей порядок передбачає стандартні етапи: ознайомлення з графіком перескладань, отримання індивідуального екзаменаційного листка, перескладання за стандартними процедурами. На основі цих правил формуються критерії оцінювання та відповідні процедури за дисциплінами ОНП «Менеджмент», які визначаються робочими програмами та силабусами дисциплін.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів наступним чином: апеляція може подаватися здобувачем у разі непогодження з оцінкою семестрової атестації; апеляція подається особисто здобувачем на ім'я начальника ННЦ ПКВК; за фактом заяви створюється комісія за головування начальника ННЦ ПКВК, члени якої вивчають обставини скарги та визначають, чи були порушення при проведенні атестації. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом. Результати розгляду апеляції доводяться до відома здобувача. У разі встановлення порушень, що вплинули на результати оцінювання, оцінка може змінюватись за рішенням апеляційної комісії.

На ОНП «Менеджмент» не було випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Основні заходи системної роботи із завершення розробки та подальшої імплементації університетської системи забезпечення академічної доброчесності в освітню і наукову діяльність визначено відповідним рішенням РЯ СумДУ (<http://surl.li/lymz>). На виконання цього рішення нормативна база (<http://surl.li/ffpb>) включає комплекс документів, присвячених розбудові системи забезпечення академічної доброчесності. Політика та стандарти дотримання академічної доброчесності визначені Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/ffbb>), процедури дотримання академічної доброчесності – Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<http://surl.li/ffat>), Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://surl.li/ffcp>), наказами «Щодо створення університетської Комісії з етики та управління конфліктами», «Про підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу».

Зміни і доповнення до вказаних нормативних документів обговорюються та затверджуються на засіданні Вченої ради університету. Факт ознайомлення усіх категорій здобувачів ВО та співробітників університету з Кодексом та їх зобов'язання щодо його дотримання фіксується підписанням вказаними категоріями Декларації про дотримання академічної доброчесності в особистих кабінетах.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Алгоритм перевірки на наявність ознак академічного плагіату визначається п. 5 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<http://surl.li/ffat>). Перевірка всіх видів робіт - дисертаційних, звітів з науково-дослідних робіт, наукових публікацій, навчально-методичної та навчальної літератури, письмових робіт здобувачів на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передуює процедурам їх розгляду.

Технологічним інструментом протидії порушення академічної доброчесності у вигляді академічного плагіату служать комп'ютерні програми «Unicheck» та «StrikePlagiarism» на умовах договорів співпраці Університету з компаніями ТОВ «Антиплагіат» та «Plagiat.pl» на використання систем.

Технологічна складова перевірки навчальних і дисертаційних робіт на наявність текстових запозичень визначена відповідною Методичною інструкцією (<http://surl.li/ffcp>). Унікальність англійських текстів перевіряється через сервіс Grammarly. Технічним адміністратором та координатором використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» в СумДУ є бібліотека.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Принципи академічної доброчесності СумДУ популяризує шляхом впровадження їх в освітню діяльність через інформаційно-консультативне супроводження здобувачів на веб-сайті «Академічна доброчесність» (<http://surl.li/lymu>); розроблено учбовий онлайн курс "Академічна доброчесність: виклики, дії, успішні історії" (<http://surl.li/owsz>); цикли вебінарів "Плагіат та його різновиди" (<http://surl.li/plaq>), "Спартанці науки: інтервенція академічної доброчесності" (<http://surl.li/bfnka>); університет є учасником проекту "Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти - Academic IQ", який адмініструється Американськими радами з міжнародної освіти. Питання доброчесності, етики та інших цінностей розглядаються зі здобувачами під час різноманітних організаційних заходів, вивчаються в рамках навчальних дисциплін (ОК3, ОК6). У 2020 році вперше в Україні проведено серію вебінарів з академічної доброчесності "Дослідницька доброчесність: цінності та виклики".

Запропонована перша в Україні практика застосування популяризаційних матеріалів за тематикою академічної доброчесності для здобувачів ВО з елементами доповненої реальності. СумДУ приймає участь у проекті «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia (OPTIMA)» в рамках програми Erasmus+ KA2, Capacity Building in Higher Education.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Заходи щодо особи, яка порушила академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин зазначені у Положенні про академічну доброчесність (<http://surl.li/bdogb>). Здобувачі можуть бути притягнені до академічної відповідальності наступним чином: зниження результатів оцінювання або повторне проходження контрольної роботи, іспиту, заліку тощо; призначення додаткових контрольних заходів; повторне проходження відповідного освітнього компонента; проведення додаткової перевірки інших робіт, автором яких є порушник; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання (окрім визначених законодавством); позбавлення права брати участь від імені університету у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо; повідомлення суб'єкта (фізичної або юридичної особи), який здійснює фінансування навчання, потенційних роботодавців, батьків здобувача освіти про вчинене порушення; виключення порушника з наукових проектів, в яких він приймав участь на час скоєння порушення та інші заходи відповідно Положення <http://surl.li/bdogb>. Рішення щодо виду академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності може прийматись визначеними в Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин особами, комісіями з академічної доброчесності та/або університетською Комісією з етики та управлінням конфліктами. На ОНП «Менеджмент» не було випадків порушення академічної доброчесності.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) передбачає встановлення додаткових вимог до претендентів, у тому числі щодо виконання критеріїв, які характеризують якість їх науково-дослідної та навчально-методичної діяльності. При проведенні конкурсного відбору претенденти подають Інформаційну довідку щодо відповідності освітньому компоненту освітньої та професійної кваліфікації претендента на заміщення посади професорсько-викладацького складу та його досягнень за затвердженим шаблоном, яка дає змогу визначити досягнення у професійній діяльності претендента, що визначені ліцензійними умовами, та які є підставою для визначення терміну контракту.

Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, діяльність яких пов'язана з освітнім або науковим процесом, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності, незалежності, об'єктивності прийняття рішень, неупередженого ставлення до кандидатів та супроводжується публікацією відповідної інформації на сайті університету.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Роботодавці, які є менеджерами вищої ланки та представниками академічного середовища в Україні і за кордоном, залучаються для організації та реалізації освітнього процесу. Регулярно проходять фестиваль науки, освіти й культури «СумДУ – сумчанам», «День кар'єри», на яких обговорюється співпраця з роботодавцями (Попатенко М.М., заступник Міністерства молоді спорту України, <http://surl.li/bfxec>). Постійно діє ЕРР за спеціальністю «Менеджмент» <http://surl.li/bfxez>. Роботодавці залучаються: до розроблення ОНП (Діпра Джха, Грищенко В.Ф. члени РПГ), зовнішнього рецензування (Сидоренко Д. <http://surl.li/bhiwr>) та перегляду ОНП (Протокол ЕРР №9 від 23.06.21р <http://surl.li/bfxez>). У засіданнях кафедри щодо затвердження наукових тем аспірантів брали участь заступник Сумського міського голови, к.держ.упр. Мотречко В.В. та директор ТОВ «Консалтингова компанія «Бі.Еф.Сі», к.е.н. Андреев А.В.

Для рецензування наукових статей аспірантів залучаються НПП провідних вітчизняних та іноземних ЗВО проф. Медані Бхандарі (Університет Акамаї, США), к.е.н., доц. Геець І.О. (Університет РМІТ, Австралія), д.е.н., проф. Хлобистов Є.В. (НУ «Києво-Могилянська Академія»).

Для виконання наукових досліджень здобувачі мають можливість використовувати матеріально-технічну базу філії кафедри управління ім.О.Балацького, що розміщена на базі Концерну "НІКМАС". Результати досліджень аспірантів успішно впроваджуються в практичну діяльність ПАТ "ДТЕК Київські електромережі", МОН та ін. <http://surl.li/bhxuu>.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

У процесі викладання на ОНП професіонали-практики та експерти в галузі менеджменту постійно залучаються до

проведення аудиторних занять. Директор ТОВ «Род констракшн» Макарюк О. <http://surl.li/bfzjxj>, запрошений на лекцію з ОК9 “Сучасні тренди досліджень в менеджменті”, наголосив про важливість практичних емпіричних доказів під час проведення досліджень. У рамках дисципліни “Стратегічні альянси та колаборації” Давліканова О., доктор філософії, Проектний координатор Представництва Фонду ім. Ф.Еберта в Україні, м.Київ, випускниця ОНП, розповіла про особливості використання проектного підходу при формуванні стратегічних альянсів та колаборацій <http://surl.li/bdkev>. Під час круглого столу <http://surl.li/bdkwn> Давліканова О. розповіла про актуальні тенденції ринку праці. Багатиренко Я. (“Ферма Еко” <http://surl.li/bdkeq>) поділилася досвідом прийняття господарських рішень в умовах зовнішніх загроз на занятті з ОК9 “Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті”. Д. Фитцсімонс (професор з організаційної поведінки INSEAD) та Заболотна В. (Ректор Academy DTEK) провели онлайн-дискусію «Створення і підтримка стійкості лідерів в умовах кризи» <http://surl.li/bebcq>. Сивакова К. топ-менеджер зі стратегічного партнерства будівельної компанії «ArtBudService» (м. Київ) поділилася досвідом управління проектами та співпраці зі світовими брендами <http://surl.li/bdkya>. Директор ТРЦ «Мануфактура» Лободін В. <http://surl.li/bdktr> провів семінар з питань стратегічного управління.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Стимулювання професійного розвитку викладачів в СумДУ забезпечується урахуванням сертифікатів професійної майстерності, виданих міжнародними центрами сертифікації, підвищення кваліфікації відповідного міжнародного рівня у рейтингу структурних підрозділів (<http://surl.li/ffci>). Практичний досвід роботи на підприємствах, в установах та організаціях за відповідним профілем враховується при визначенні терміну контракту, визначенні рейтингу викладачів (<http://surl.li/ffcd>) в конкурсі «Кращі науково-педагогічні працівники СумДУ» (Смоленніков Д.О., I місце, 2020 <http://surl.li/bdmib>). Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу (<http://surl.li/ftsl>) організовує курси підвищення кваліфікації викладачів (<http://surl.li/luna>). Підвищення кваліфікації в інших установах та організаціях зараховується за накопичувальною системою (<http://surl.li/osqy>). Більшість викладачів групи забезпечення освітнього процесу мають сертифікати з англійської мови (B2), підвищують кваліфікацію в СумДУ та проходять стажування за кордоном: Швіндіна Г.О. (ERASMUS (BACKIS), Університет Монпельє (Франція, 2017); U.S. Fulbright Scholar Program, Університет Пурдю (США, 2019). Є учасниками науково-освітніх заходів за кордоном Замора О.М. (США, 2018; Чехія, 2018), Артюхов А.Є. (Польща, 2018, 2020; Румунія, 2018).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

СумДУ має ліцензію на підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників за програмами з інноваційної педагогічної діяльності та програмами з електронних засобів та дистанційних технологій навчання (наказ МОНмолодьспорту №2951л від 29.11.2011). Центр розвитку кадрового потенціалу <http://surl.li/ftsl> постійно організовує ряд короткострокових курсів підвищення викладацької майстерності <http://surl.li/luna>. З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації педагогічних і НПП у СумДУ запроваджені конкурси: на розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів <http://surl.li/ffps>, «Кращі науково-педагогічні працівники» <http://surl.li/ffcd>, «Кращий викладач очима студентів» <http://surl.li/ffce>, «Педагогічні новачки СумДУ» <http://surl.li/bcsfx>, де у Швіндіної Г.О. 1 місце (Наказ № 0004-I від 04.01.2022р.) з відповідною грошовою винагородою. Ряд показників, які характеризують якість навчально-наукової роботи зі здобувачами, враховуються при визначенні рейтингу структурних підрозділів <http://surl.li/ffci>.

В рамках двосторонніх договорів СумДУ та інших вузів Д. Смоленніков читав лекції в якості тренер-консультанта в Сумському регіоні від Канадсько-українського проекту підтримки торгівлі та інвестицій CUTIS, та Erasmus+ International Credit Mobility staff training в Школі Економіки та Бізнес-адміністрування Тартуського університету.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Особлива увага приділяється забезпеченню фінансової стійкості. Для підвищення ефективності витрат та стимулювання до зростання надходжень діє система субрахунків структурних підрозділів СумДУ. Здобувачам ОНП “Менеджмент” надані з сучасні комфортні аудиторії з мультимедійним забезпеченням, 1 комп'ютерний клас, Лабораторія ідей <http://surl.li/bdtrp>, яку обладнано 10 ноутбуками та інтерактивною панеллю. Всі ЕОМ мають ліцензоване програмне забезпечення Microsoft <http://surl.li/bhoqa>. Надається доступ до інформаційних наукових баз даних (у т.ч. до комерційних з передоплатою), які відповідають сучасним тенденціям наукових досліджень в галузі, включають наукову, навчально-методичну літературу, періодичні видання баз Scopus, WoS, ScienceDirect, SciVal, Springer Nature <http://surl.li/bdvbn>, баз тестового доступу (у 2020–2021н.р. був доступ до EBSCO, Emerald Publishing, Wiley, Central & Eastern European Academic Source). Створена та функціонує Лабораторія поведінкової та експериментальної економіки, яка обладнана сучасною комп'ютерною технікою вартістю 849988 тис грн.

Усі ОК забезпечені навчальними, методичними та науковими виданнями, що дає можливість досягати цілі й програмні результати ОНП.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Для врахування інтересів аспірантів значна частина питань вирішується за участі НТСА, за допомогою опитувань <http://surl.li/bhxye>.

При опитуванні аспірантів ОНП «Менеджмент» у 2020/21 р. щодо ефективності забезпечення необхідним обладнанням, отримано відповіді: 50% повністю задоволені, 16,7% - в цілому задоволені, не змогли оцінити 33,3% - через відсутність такої потреби (що спричинено умовами карантинних обмежень). З 2021 року широко використовується сервіс Grammarly; надано доступ до багатьох освітніх курсів - Udey, Coursera, Prometheus та ін. Також СумДУ надає у користування навчальну, спортивну, оздоровчу бази. Збільшується кількість аудиторій з креативним простором, створено стартап-центр СумДУ; враховуються індивідуальні особливості здобувачів, у т.ч. створення умов для осіб з особливими потребами та соціально незахищених верств населення, створено інклюзивний простір; постійно вдосконалюється упровадження сучасних технологій дистанційного навчання.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти забезпечується системою заходів щодо охорони праці, дотримання техніки безпеки, санітарних норм та правил, а також правил протипожежної безпеки. В умовах роботи при карантинних обмеженнях навчальний процес здійснюється з дотриманням всіх необхідних вимог. Так, в постійному доступі дезінфектори, проводиться постійний контроль за дотриманням маскового режиму та кількості здобувачів в аудиторіях. 100% викладачів вакциновані. Безпечність перебування на території СумДУ забезпечується також налагодженою системою охорони порядку. Психологічна служба <http://surl.li/ffrx> СумДУ надає безкоштовну підтримку здобувачам та викладачам університету. Основним механізмом забезпечення психічного здоров'я цього є створення в університеті відповідної атмосфери, яка, серед іншого, визначена дотриманням Кодексу корпоративної культури СумДУ <http://surl.li/ffay> Діє центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» <http://surl.li/obwz>, у якому є можливість знаходження дітей на час перебування батьків у стінах СумДУ. На базі центру батькам надається інформаційна, психологічна, соціально-педагогічна та юридична підтримка. Проводяться регулярні та різноманітні заходи щодо пропаганди та розвитку здорового способу життя, як серед здобувачів, так і серед співробітників СумДУ.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Інформаційна підтримка реалізується через інтегроване середовище: АСУ «Університет», у т.ч. електронні особисті кабінети; засоби електронного навчання <http://surl.li/прpq>, інформаційну бібліотечну систему; сайти інститутів/факультетів/кафедри; програмні продукти Google. Основну інформаційну підтримку здобувачів забезпечують: сайт кафедри <http://surl.li/bdqzx>, сайт ННЦ ПКВК <http://surl.li/obxi>, сайт СумДУ <http://surl.li/obxk>, сторінка кафедри у Facebook <http://surl.li/bhnen>, персональні електронні кабінети <http://surl.li/kivo>. Здобувачі використовують можливості індивідуального та групового, дистанційного консультування з викладачами у зручний час. Проводиться регулярне інформування здобувачів щодо додаткових освітніх та позаосвітніх можливостей.

Працевлаштування аспірантів та випускників забезпечується на рівні університету і кафедри. Так, представники ЕРР спеціальності 073 Менеджмент проводять зустрічі з аспірантами, надають пропозиції щодо стажування і працевлаштування, разом із здобувачами регулярно долучаються до проєкту «Школа лідерів змін», що дає можливість підвищувати практичну цінність програми та встановлювати взаємовідносини з потенційними роботодавцями.

Аспіранти залучаються до оплачуваної роботи в університеті, в т.ч. у НДР (Балагуровська І.О.) та як викладачі-стажисти (Півень Д.А.). Діє стартап-центр СумДУ <http://surl.li/obxp>, на базі якого проводяться бізнес-ігри, пітчінги ініціатив, краштести аспірантських проєктів тощо, надається всебічна підтримка реалізації проєктів.

Аспіранти можуть отримати у персональне використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках пільгового академічного ліцензування <http://surl.li/bhopr>

Для аспірантів, які проживають у гуртожитках, проводиться роз'яснювальна робота щодо можливості отримання субсидій: СумДУ організовує зустрічі представників Департаменту соцзахисту населення міста з аспірантами і студентами. Діє університетська клініка <http://surl.li/bdrru> та позаміський СОЗ «Універ» <http://surl.li/obxs>

З метою полегшення адаптації іноземних аспірантів розроблено мобільний додаток «Путівник іноземного студента СумДУ».

За результатами опитування у 2021 році аспірантів в достатній мірі задовольняють можливості доступу до наукометричних баз даних, підтримка реалізації ОНП «Менеджмент» в частині необхідного обладнання <http://surl.li/bhxye>.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

СумДУ створює інклюзивне освітнє середовище <http://surl.li/ffqe> для спільного навчання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Для аспірантів, які не мають можливості відвідувати університет, створені умови для здобуття освіти он-лайн. Інклюзивне навчання здобувачів з особливими освітніми потребами передбачає індивідуальне навчання у формі індивідуального графіку у загальних групах (Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у СумДУ <http://surl.li/ffcz>) або навчання в

інклюзивних групах (Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в СумДУ <http://surl.li/ffqg>). Усі навчальні корпуси та гуртожитки облаштовані пандусами, розпочата робота по встановленню підймальних платформ для людей з інвалідністю і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля, працюють психологічна служба, координаційний центр гуманітарної політики.

В університеті реалізується проєкт «Університет, дружній до сім'ї» <http://surl.li/obyj>, метою якого є сприяння гендерній рівності, створення рівних можливостей в отриманні освіти матерями-здобувачками, зокрема шляхом надання можливості перебування дітей під професійним наглядом на час вирішення батьками питань в університеті.

Здобувачі з особливими освітніми потребами за ОНП «Менеджмент» на сьогодні не навчаються, проте наведена інформація свідчить про створення достатніх можливостей для реалізації такого права.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В СумДУ діє Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин <http://surl.li/ffat>. На постійній основі працює Комісія з етики (доброчесності) та управління конфліктами <http://surl.li/obyk>, до повноважень якої належить врегулювання взаємовідносин та конфліктів, що виникають при здійсненні освітньої, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної діяльності між всіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами.

Виявлення та вирішення конфліктних ситуацій регулюється у тому числі:

Кодексом корпоративної культури СумДУ <http://surl.li/ffay>

Кодексом академічної доброчесності <http://surl.li/ffbb>

наказом ректора «Про запобігання корупції» <http://surl.li/ffbd>

Положенням про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін <http://surl.li/ffbe>

Положенням про Комісію з профілактики правопорушень студентів <http://surl.li/ffbf> та іншими внутрішніми нормативними документами.

Крім зазначеного, в університеті на постійній основі у партнерстві та представництвом Фонду ім. Ф. Еберта функціонує Гендерний ресурсний центр (<http://surl.li/obun>), який з 2015 р. є координатором Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти. Стратегічне завдання центру - проведення гендерного аудиту в СумДУ. Працює психологічна служба, яка може надати кваліфіковану професійну допомогу усім, хто постраждав від домагань чи інших видів дискримінації. Іншим завданням психологічної служби є попередження конфліктних ситуацій та виявлення їх на ранніх стадіях.

Конфліктних ситуацій, у тому числі пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, за ОНП «Менеджмент» не було зафіксовано.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Політика та система забезпечення якості навчальної діяльності та вищої освіти СумДУ (<http://surl.li/ffqo>, <http://surl.li/kisk>) формують нормативну основу для процедур забезпечення якості ОП. Розробка, затвердження, моніторинг, перегляд ОНП регулюються Положенням про освітні програми (<http://surl.li/ffqp>), Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» (<http://surl.li/ffqq>).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Відповідно до нормативної бази СумДУ та рекомендацій ради із забезпечення якості відбувається перегляд та оновлення/модернізація ОНП за його результатами.

ОНП може щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім цілі, загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання, передбачених стандартом і профілем ОНП. Підставами для оновлення є: пропозиції РПГ, викладачів, здобувачів, їх представницьких органів; висновки експертної ради роботодавців; рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань стейкхолдерів; зміни ресурсних умов реалізації ОНП. Результати оновлення відображаються у структурних елементах ОНП (навчальному плані, робочих програмах дисциплін, програмах практик, тематиці дисертаційних робіт тощо).

Модернізація ОНП передбачає зміни в її змісті та умовах реалізації і може стосуватись усіх її компонентів, здійснюється: у разі зміни Національної рамки кваліфікацій, стандартів вищої освіти; за результатами зовнішньої/внутрішньої оцінки якості; за ініціативою керівництва СумДУ, ННІ БіЕМ в разі аналізу динаміки набору здобувачів; за ініціативою гаранта ОНП або РПГ, за відсутності набору абітурієнтів на ОНП; з ініціативи ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому фаховому полі, на ринку освітніх послуг або ринку праці. Модернізована ОНП проходить повторне затвердження.

За результатами останнього перегляду з урахуванням змін у місії та стратегії СумДУ <http://surl.li/ffqm>, та пропозиції РПГ, викладачів, здобувачів, висновків експертної ради роботодавців, опитувань та рекомендацій зовнішніх стейкхолдерів до ОНП 2021 року прийому внесено такі зміни (<http://surl.li/bhxlhw>):

-за результатами опитування здобувачів вищої освіти удосконалено структурно-логічну схему підготовки здобувачів та врівноважено навчальне навантаження між семестрами (протокол ради з якості університету №1 від 28.08.2021 р.).

-за рекомендаціями роботодавців щодо включення компонентів, необхідних для розширення можливостей працевлаштування у сфері менеджменту та посилення практико-орієнтованого навчання, актуалізовано методи навчання (Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study)) за ОК8, ОК9 для покращення забезпечення програмних компетентностей та результатів навчання (ПРН5, ПРН 9 для ОК8 та ПРН8 для ОК9);

-за рекомендаціями здобувачів розширено каталог вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки дисциплінами іноземною мовою викладання для розвитку комунікаційних навичок у міжнародному академічному та бізнес-середовищі (ЗК4).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі беруть участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах самоврядування, у Раді із забезпечення якості СумДУ та Радах із забезпечення якості структурних підрозділів (ННІ БіЕМ, ННЦ ПКВК), у роботі робочої проектної групи (Півень Д., Марин М.) з розробки та супроводження освітньої програми та Студентської агенції співдії якості освіти.

Зворотний зв'язок з ними забезпечується через: - періодичні опитування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні дисциплін відповідно до Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін (<http://surl.li/ffbe>). За результатами оцінювання проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів» (<http://surl.li/ffce>). Викладачі, які продемонстрували «Недостатній» та «Низький» рівні якості організації освітньої діяльності отримують рекомендації щодо проходження курсів підвищення кваліфікації; - опитування щодо якості освітніх програм; - опитування за запитами з окремих проблемних питань, та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки в інституті. Пропозиції здобувачів за результатами опитувань враховуються для підвищення якості навчання, викладання і наукового керівництва. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проектів ОНП та відповідно можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях РПП.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОНП через представників аспірантів - членів Ради із забезпечення якості СумДУ, Ради із забезпечення якості ННІ БіЕМ та Ради із забезпечення якості ННЦ ПКВК (з 09.09.2021 року), а також студентської агенції співдії якості освіти, яка включена до складу Центру забезпечення якості (<http://surl.li/phcy>).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

У СумДУ реалізовано такі форми партнерства з роботодавцями у контексті забезпечення якості:

- зовнішня експертиза ОНП на етапах її затвердження і модернізації. Рецензентами ОНП є Сидоренко Д.В., директор ТОВ «Індичка» та Яцек Бінда, ректор Вищої школи фінансів та права в Бельсько-Бялей.

- участь у РПП роботодавців з академічного середовища Грищенко В.Ф. (Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України) та Діпра Джха (Вашингтонський державний університет, США). У межах функцій РПП, визначених нормативною базою, запропоновано врахувати зауваження, надані при громадському обговоренні проекту ОНП 2021 року прийому <http://surl.li/bhxhw>. Були враховані пропозиції: введено нові вибіркові дисципліни, посилено практико-орієнтоване навчання.

До складу ЕРР входять керівники різних рівнів управління в сфері матеріального та нематеріального виробництва. Вони беруть участь у визначенні цілей ОНП, програмних компетентностей і ПРН, переглядають ОНП, оцінюють її змістовність, удосконалюють для забезпечення відповідності знань і вмінь здобувачів вимогам ринку праці.

Рішення ЕРР (<http://surl.li/bfhez>) є підставою для внесення змін у РП навчальних дисциплін та навчальні плани.

У СумДУ апробований механізм для опитування роботодавців, пропозиції яких щодо проектів ОНП надаються через сторінку <http://surl.li/ffbx>.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

На кафедрі ведеться системна робота щодо збирання, систематизації та врахування інформації щодо

працевлаштування випускників. Інформація про відомих випускників розміщена на сайті ННІ БіЕМ

<http://surl.li/bdmwv>. На кафедрі проводиться аналіз основних траєкторій працевлаштування випускників

<http://surl.li/bhxnc> для визначення необхідних компетентностей і результатів навчання для успішного

працевлаштування за фахом. Інформація про стан наповнення бази даних випускників кафедри подається для

щорічного звіту інституту та університету. При цьому здійснюється аналіз частки працевлаштованих випускників за

останні три роки. Перший випуск аспірантів за даною ОНП відбувся тільки у жовтні 2021р. Кафедра співпрацює з

випускниками, які мають достатній практичний досвід. Випускники запрошуються гарантом ОНП та викладачами

для проведення практичних занять (Познанська А. <http://surl.li/bibwb>) або для участі у робочих проектних групах

(Грищенко В.Ф.). Випускники також запрошуються на профорієнтаційні заходи для спілкування з абітурієнтами та

здобувачами вищої освіти. Так, наприклад зустріч з Давлікановою О.Б. (<http://surl.li/bdkwn>). Також, з 01.10.2021р.

на кафедру працевлаштовані після закінчення аспірантури Нешева А. та Котенко С. Університетом запроваджено процедуру опитування випускників для забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У СумДУ реалізується комплексна внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) відповідно до сформованої інституційної структури. Здобувачі беруть участь у ній через опитування й фокус-групи, результати яких аналізуються директором ННІ БіЕМ, завідувачем кафедри, гарантом, викладачами та науковими керівниками, що дозволяє формувати комплекс заходів для покращення якості освітньої діяльності, впровадження нових освітніх компонентів, удосконалення викладання й наукового керівництва. Результати опитування обговорюються на засіданнях РППГ, Ради із забезпечення якості ННІ БіЕМ та Ради забезпечення якості СумДУ. Зокрема, в опитуванні проведеному Центром забезпечення якості вищої освіти СумДУ 2018-19р.р. <http://surl.li/oxeu> частина аспірантів відмітили складність пошуку викладача для отримання консультації. Для виправлення цього здобувачам було акцентовано увагу на тому, що викладачі здійснюють консультації за графіком, який розміщено на сайті кафедри (<http://surl.li/bhbfli>). Опитування 2019-20р.р. <http://surl.li/bdprwd> показало, що кількість осіб, що мали проблеми з консультуванням зменшилася з 8,5% до 6,8%. А у 2021р. всі 100% здобувачів ОНП «Менеджмент» (<http://surl.li/bhxue>) зазначили, що завжди мали можливість отримання необхідної консультації. Це також підтвердили всі учасники фокус-групової дискусії у 2021р. <http://surl.li/bhqxd>. Також, в опитуванні 2018-19р.р. <http://surl.li/oxeu> 80 % позитивно оцінили ефективність підтримки щодо доступу до наукометричних баз даних. Для покращення ситуації науковими керівниками аспірантів опрацьовані ці питання. Як результат, в опитуванні 2019-20р.р. <http://surl.li/bdprwd> цей показник зріс на 3,2%, а у 2021р. склав 83,3%, а також аспірантка Скринник О. у 2021р вже має 2 публікації Scopus. Усі інші працюють над підготовкою статей для високореєтингових міжнародних видань. Для вдосконалення ВСЗЯ на рівні кафедр в СумДУ здійснюється щорічна перевірка їх діяльності за системою критеріїв та показників перевірки, розробленими Бюро моніторингу якості вищої освіти (БМ). Узагальнений за інститутом акт перевірки з зазначенням виявлених недоліків у діяльності кафедр, термінів їх усунення, рекомендацій щодо покращення діяльності надається БМ для подальшого врахування в покращенні ВСЗЯ навчальних підрозділів. Результати перевірок обговорюються на засіданні кафедр і Ради з якості ННІ БіЕМ. На рівні СумДУ проводиться комплексна перевірка стану забезпечення якості підготовки фахівців і розвитку наукової діяльності інститутів/факультетів, її результати розглядаються та затверджуються на Вченій раді СумДУ. Також на Раді з якості СумДУ розглядалися питання “Про якість освітнього компонента при підготовці докторів філософії” <http://surl.li/oxer> та «Якість освітньої складової при підготовці докторів філософії та заходи щодо її покращення» (<http://surl.li/bfkur>). За результатом розгляду ухвалені заходи з удосконалення якості освітнього процесу.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Оскільки акредитація є первинною, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, що беруться до уваги під час удосконалення ОП, нема. Аналізуючи звіти про результати акредитаційної експертизи інших ОНП III рівня СумДУ попередніх акредитацій за 2020-2021 р.р., в частині виявлених недоліків, були враховані рекомендації експертів. А саме аналізуючи результати акредитаційної експертизи зі спеціальності 051 Економіка було підвищено ефективність системи моніторингу щодо виявлення випадків порушення принципів академічної доброчесності: запроваджено інформаційно-консультативне супроводження здобувачів (зокрема, через веб-сайт «Академічна доброчесність» (<http://surl.li/lymu>); викладачами СумДУ у якості неформальної освіти розроблено учебний онлайн курс "Академічна доброчесність: виклики, дії, успішні історії" (<http://surl.li/owsz>); аспіранти ОНП «Менеджмент» Нерета Г., Розман-Лі А., Шкуліпа О., Балагуровська І., Лаврик Є. пройшли online курс “Академічна доброчесність в університеті”, організований Центром забезпечення якості освіти Національного університету “Києво-Могилянська академія” (<http://surl.li/bhwfb>, <http://surl.li/bhwyn>, <http://surl.li/bhwjr>, <http://surl.li/bhwfk>, <http://surl.li/bhwjw>). При аналізі результатів акредитаційної експертизи зі спеціальності 061 Журналістика у 2021р. (<http://surl.li/bhblm>), були враховані наступні зауваження: у змістовому наповненні деяких ОК відбувалося дублювання важливих для підготовки аспірантів тем (методологія дослідження, академічна доброчесність тощо). Тому була проведена робота щодо перерозподілу деяких тем за такими ОК з метою уникнення повторів і систематизації подачі матеріалу. Стосовно зауваження експертів щодо безпосереднього залучення роботодавців до викладання освітніх компонентів чи керування практикою з метою професійного росту аспірантів та їх підготовку відповідно до затребуваності ринку праці було прийнято ряд заходів: в штат кафедри з січня 2022р. працевлаштована Ph.D.Кужур О. <http://surl.li/bhbsa> (Польща), яка має практичний досвід керівника; проведені гостьові лекції з фахівцями-практиками Давлікановою О.Б., випускницею ОНП «Менеджмент» (<http://surl.li/bdkev>) та Багатиренко Я. (<http://surl.li/bdkeq>).

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота є стейкхолдером освітньої діяльності та учасником системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти на рівні ОП як члени РППГ. Викладачі кафедри беруть участь у роботі методсеінарів, метою яких є удосконалення структури та змісту ОП та навчального плану, дисциплін; застосування інноваційних методик викладання та обговорення можливостей використання сучасних технологій у навчанні, пошук шляхів вдосконалення педагогічної майстерності; розвиток навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності. На рівні ННІ БіЕМ, університету та ННЦ ПКВК (з 09.09.2021) функціонує Рада із забезпечення якості вищої освіти, до якої входять представники кафедр управління. Основною функцією Ради із

забезпечення якості вищої освіти університету є розроблення стратегії у сфері забезпечення якості вищої освіти. Крім цього, проводиться постійна робота з підвищення здатності викладачів реалізовувати політику університету у сфері забезпечення якості вищої освіти шляхом проведення різних семінарів (Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ, Викладач як ключовий стейкхолдер забезпечення якості освіти, Нова модель вибіркової складової навчальних планів для формування загальних компетентностей здобувачів вищої освіти тощо). Учасники академічної спільноти мають можливість впливати на процеси внутрішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом участі в опитуванні НПП щодо моніторингу якості організації освітнього процесу та створених умов праці в СумДУ.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) СумДУ (<http://surl.li/ffbu>) має п'ять інституційних рівнів:

1 рівень: здобувачі, які беруть участь у ВСЗЯ через опитування.

2 рівень: рівень розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП: РПГ на чолі з гарантом (керівник РПГ), групи забезпечення, випускова кафедра.

3 рівень: рівень ННІ БіЕМ: Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОП, що реалізуються в інституті. З 09.09.2021 функціонує Рада забезпечення якості ННЦ ПКВК

4 та 5 рівні: загальноуніверситетські. 4 рівень включає спеціально створені підрозділи, до виключної компетенції яких відносяться процеси ВСЗЯ (Рада із забезпечення якості вищої освіти та Центр забезпечення якості вищої освіти); 5 рівень – органи загального управління, частина функцій яких пов'язана з процесами ВСЗЯ (Наглядова, Вчена рада та ректор).

У ВСЗЯ також беруть участь загальноуніверситетські служби і відділи. Розподіл функціональних обов'язків, повноважень та прав усіх цих підрозділів викладений у відповідних локальних нормативних актах <http://surl.li/kguz>, розміщених на сайті СумДУ.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<http://surl.li/skzx>); Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/ffbb>), Кодексом корпоративної культури (<http://surl.li/ffay>), Статутом (<http://surl.li/ffrg>) та іншими нормативними актами, які розміщені в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua/>) на сайті університету і є загальнодоступними. Також в СумДУ для інформування здобувачів та співробітників про введення і дію, зміну, відміну нормативних актів тощо використовується система електронних особистих кабінетів.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Відповідно до термінів перегляду та оновлення ОП з метою отримання пропозицій чи зауважень від стейкхолдерів в СумДУ існує практика оприлюднення проектів ОП для обговорення не пізніше ніж за місяць до затвердження на офіційному веб-сайті у Каталозі освітніх програм як проекти до обговорення. Проект ОНП «Менеджмент» на 2021 рік було оприлюднено для широкого обговорення за посиланням <http://surl.li/bihff>. Обговорення проекту ОНП «Менеджмент» на 2021 рік відбувалося з 10.04.2021 по 10.05.2021. Представники стейкхолдерів мали змогу надсилати відгуки і пропозиції через онлайн форму. За результатами обговорення ОНП була сформована узагальнена таблиця-звіт щодо врахування побажань стейкхолдерів, оприлюднена на сайті кафедри (<http://surl.li/bhxhw>).

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

<http://surl.li/bdmvf>

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

ОНП за змістом і обсягом відповідає порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <http://surl.li/rsin>, науковим інтересам аспірантів та має всі компоненти для повноцінної підготовки до дослідницької та викладацької діяльності, які формують необхідні компетентності. Освітні компоненти загальної підготовки ОК1, ОК3, ОК5, ОК6 забезпечують фундаментальну підготовку здобувачів, сприяють розвитку наукового

світогляду та закладають базу для набуття фахових компетентностей. ОК8, ОК9, ОК10 розвивають професійні компетентності, знайомлять з найсучаснішими трендами досліджень в менеджменті. ОК2-ОК6 забезпечують підготовку до дослідницької та викладацької діяльності (написання наукових публікації, пропозицій для грантового фінансування, застосування інформаційних технологій, проведення навчальних занять). ОК2, ОК7 спрямовані на формування вмінь презентувати та обговорювати результати досліджень державною та іноземною мовами усно і письмово, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях. Наукові інтереси здобувачів за ОНП забезпечені ОК8-9, які формують підґрунтя для набуття фахових компетентностей та враховують здобутки наукової діяльності кафедри <http://surl.li/bidww>. Вибіркові дисципліни циклу професійної підготовки (10 кред. ЄКТС) охоплюють тематику досліджень здобувачів. Щорічно відбувається моніторинг якості ОНП, зокрема під час анкетування аспірантів. Відповідно приймаються рішення РПГ щодо перегляду та вдосконаленню ОНП.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Цикл дисциплін загальної та професійної підготовки за ОП містять обов'язкові і вибіркові компоненти, що формують навички дослідницької діяльності з урахуванням специфіки наукового дослідження з менеджменту. Для набуття таких навичок передбачено виконання індивідуального або групового дослідницького проекту: аспіранти виконують пошуково-дослідне завдання (ОК3); розробляють групову дослідницьку пропозицію (ОК5); готують наукову статтю за IMRaD структурою (ОК6); виконують та презентують дослідження за темою дисертації з використанням прикладного програмного забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA), розробляють концептуальну карту якісного, кількісного дослідження (ОК8); виконують дослідження за напрямом дисертаційної роботи, що базується на використанні експериментальних даних (ОК9).

Компоненти ОНП циклу загальної підготовки формують: компетентності із загальнонаукового (філософського) світогляду (ОК1); навички наукової роботи та передбачають виконання індивідуальних завдань здобувачів відповідно до тематики дисертаційного дослідження у сфері менеджменту (ОК3, ОК5, ОК6). Поглиблюють дослідницьку підготовку дисципліни вільного вибору, які здобувач обирає, виходячи з напряму власного наукового дослідження.

Здобувачі, які брали участь в опитуванні, зазначили, що зміст ОНП в повній мірі відповідає їх науковим інтересам та забезпечує підготовку до дослідницької діяльності (<http://surl.li/bhxye>).

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Згідно з Постановою КМУ (<http://surl.li/rsin>) ОП передбачає педагогічну складову для того, щоб аспірант міг оволодіти методологією педагогічної діяльності.

Підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у СумДУ за спеціальністю 073 Менеджмент забезпечують наступні обов'язкові компоненти ОНП: ОК4 (формує ПРН4, ПРН10), ОК10 (формує ПРН1, ПРН4, ПРН10). Ці ОК сприяють оволодінню здобувачами методологією педагогічної діяльності та методів викладання, формують сучасні погляди на викладацький процес, надають досвід навчально-педагогічної та науково-методичної діяльності.

У рамках вивчення ОК4 аспіранти знайомляться з сучасними світовими тенденціями вищої освіти та кращим досвідом викладачів щодо педагогічних інновацій. СумДУ проводить щорічно конкурси «Педагогічні іновачії», «Застосування мобільних пристроїв в навчальному процесі» задля поширення напрацювань серед викладацького складу СумДУ та аспірантів, що навчаються за різними ОНП.

Навчальним планом передбачено проходження здобувачами практичної підготовки. «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» (ОК10) забезпечує отримання досвіду педагогічної та навчально-методичної діяльності, застосування сучасних освітніх технологій, розвиток професійно-педагогічних компетентностей. Для вдосконалення викладацької майстерності, аспіранти можуть бути працевлаштовані за сумісництвом на кафедрах СумДУ як викладачі-стажисти до 0,5 ставки. (Півень Д.А., а до 1.10.21р. були працевлаштовані Котенко С.І., Нешева А.Д.).

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямом досліджень наукових керівників

Теми дисертаційних досліджень аспірантів дотичні тематиці наукових досліджень і сфері наукових інтересів керівників. Ще на етапі подачі документів на вступ до аспірантури у ННЦ ПКВК здобувачі подають письмову дослідницьку пропозицію та тематику своїх перспективних досліджень. Рекомендація та відбір потенційних наукових керівників аспірантів відбувається на основі даних дослідницьких пропозицій. Теми аспірантів обговорюються та затверджуються на засіданнях кафедр, вченої ради інституту та затверджуються Вченою радою СумДУ. Тематика дисертаційних досліджень аспірантів тісно корелює із кафедральними та міжкафедральними НДР. Тісна співпраця наукових керівників та аспірантів підтверджується спільними публікаціями. Також, долучаються іноземні вчені до подвійного керівництва здобувачами. Так, у Котенко С. керівниками є Швіндіна Г.О. та Геєць І.(RMIT University, Мельбурн).

Відповідність тем дисертаційних досліджень аспірантів науковим інтересам і публікаціям їх наукових керівників можна переглянути за посиланням (<http://surl.li/bhxrj>).

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових

досліджень аспірантів (ад'юнктів)

Нормативною базою СумДУ (<http://surl.li/bhntk>) передбачається щорічне звітування аспірантів про виконання індивідуального плану наукової роботи на засіданнях кафедр та Вченої ради інституту. Для проведення та апробації наукових досліджень аспіранти мають можливість використовувати науково-дослідну базу Лабораторії соціально-економічних досліджень СумДУ (<http://surl.li/bhwrtz>), Лабораторію ідей (<http://surl.li/bdrpr>), що функціонують на базі кафедри. Здобувачі мають онлайн-доступ до наукової літератури за спеціальністю та світових інфоресурсів (<http://surl.li/bhnlc>). Аспіранти мають можливість апробації своїх результатів досліджень на наукових конференціях ННІ БіЕМ (<http://surl.li/bdnwj>); за межами СумДУ з фінансуванням відрядження з субрахунків кафедр/інститутів, чи коштів держбюджетних НДР (якщо аспіранти є виконавцями з оплатою праці); на науково-практичній інтернет-конференції кафедри управління “Сучасний менеджмент і економічний розвиток” <http://surl.li/bhmvw>. Аспіранти мають можливість представити результати своїх досліджень у наукових виданнях ННІ БіЕМ (1 включено до категорії «А» (<http://surl.li/bhnlko>) та 6 – до категорії «Б» (<http://surl.li/bhnlkq>, <http://surl.li/bdnxf>), розміщувати свої публікації в електронному репозитарії СумДУ <http://surl.li/nprq>. Наукове товариство НТСА СумДУ (<http://surl.li/bfgcm>) щороку проводить конкурс на отримання гранту, який забезпечує стимулювання і підтримку наукових досліджень та або прикладних розробок аспірантів.

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

СумДУ забезпечує можливості для реалізації права здобувачів на академічну мобільність (<http://surl.li/bdodg>). Аспіранти можуть пройти наукове стажування, навчатися за міжнародними програмами академічної мобільності (Котенко С., Цирулик С. Вашингтонський Державний Університет, 2021). В СумДУ проводяться семінари для аспірантів щодо методичного супроводу участі у міжнародних грантових програмах. Балагуровська І. отримала можливість організувати тренінги з неформальної освіти <http://surl.li/bdoda>, Касьян О. проведення дослідницького опитування <http://surl.li/bhwpt> та участь у Проєкті UNIDO GCIP <http://surl.li/bgwnn>. Аспіранти долучаються до спільних міжнародних наукових проєктів СумДУ та презентують результати досліджень на міжнародних наукових конференціях: Котенко С. <http://surl.li/bdocs>, Дахарі Лімор та Елгабі Йонатан <http://surl.li/bdocq>. Кафедра сприяє підготовці аспірантами наукових публікацій, зокрема англійською мовою <http://surl.li/bdocw>. В СумДУ існує система стимулювання за наукові публікації у виданнях, які обліковуються базами SCOPUS та WoS <http://surl.li/ffrh>, та за залучення аспірантів до виконання НДР, у т.ч. міжнародних <http://surl.li/bdofw>. Аспіранти брали безкоштовну участь у віртуальній програмі "Excellence in Teaching & Research" <http://surl.li/bdkfk>, запрошуються на заходи, організовані кафедрою <http://surl.li/bdkzd> та СумДУ за участі представників міжнародної бізнес та академічної спільноти <http://surl.li/bdkmn>, <http://surl.li/bdodg>.

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники аспірантів постійно беруть участь у НДР, так у 2017-2021 рр. виконувались наступні НДР: «Оптимізаційна модель розбудови розумних та безпечних енергетичних мереж: інноваційні технології екологізації підприємств та регіонів» (0119U100766, кер. Колосок С.), «Конвергенція економічних та освітніх трансформацій у цифровому суспільстві: моделювання впливу на регіональну та національну безпеку» (0121U109553, кер. Васильєва Т.), «Програмно-цільове управління еколого-орієнтованим розвитком об'єктів малої гідроенергетики на регіональному рівні», 0118U007021, кер. Таранюк К.). Керівники аспірантів є активними дослідниками, які щорічно публікують результати своїх досліджень <http://surl.li/bhxrj>. Так, керівник аспіранта Максименко І. (тема дисертації “Розвиток територіального менеджменту на основі кластерного підходу”), Павленко О. досліджує питання територіального менеджменту. Є опубліковані матеріали у НДР «Природно-ресурсне забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад» (у 2021р. у співавторстві з Максименко І., виконавцем НДР). До цього опубліковані статті, що індексуються у Scopus та WoS “Modeling the influence of cluster components on the economic development of a territory” (2019), та у фахових виданнях “Еколого-орієнтований кластерний підхід до розвитку об'єднаних територіальних громад” (2018), а також статті у співавторстві з аспірантом Максименко І. <http://surl.li/bdwoe> (2021), “Використання кластерного підходу в територіальному менеджменті” (2021).

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Наукові керівники та аспіранти в своїй діяльності керуються внутрішнім Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<http://surl.li/ffat>), Кодексом академічної доброчесності СумДУ (<http://surl.li/ffbb>). Перевірка наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату є обов'язковою. В СумДУ передплачені ліцензійні системи перевірки на плагіат, як наприклад, StrikePlagiarism. Управління процесом дотримання принципів академічної доброчесності в освітній діяльності здобувачами освіти на третьому рівні здійснюється ННЦ ПКВК. При публікації у фахових виданнях СумДУ наукові статті аспірантів, наукових керівників перевіряються на ознаки академічного плагіату, за цю перевірку відповідають головні редактори наукових журналів та Центр науково-технічної та економічної інформації СумДУ. Дотримання академічної доброчесності перевіряється також при проведенні захистів дисертацій на здобуття наукових ступенів, при виконанні науково-дослідних робіт перевіряються заключні звіти за результатами виконання НДР. Перевірка всіх видів робіт на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передує всім іншим процедурам розгляду. Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності під час здійснення освітньо-наукової

діяльності покладається на здобувачів вищої освіти та співробітників університету.

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

У процесі підготовки аспірантів за ОНП 073 «Менеджмент» порушення академічної доброчесності науковими керівниками відсутні. В СумДУ проводиться політика дотримання академічної доброчесності, яка поширюється на всіх здобувачів вищої освіти, в тому числі і на аспірантів, а також на науково-педагогічних працівників, наукових керівників аспірантів. На кафедрах, факультетах, інститутах СумДУ вживаються заходи в напрямку популяризації академічної доброчесності.

Рішення щодо академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності приймається університетською Комісією з етики та управління конфліктами. Комісія визначає відповідно до Положення (<http://surl.li/ffat>) академічну відповідальність, а також надає рекомендації розгляду ректором, Вченою радою університету або іншими органами та посадовими особами щодо призначення для відповідних видів академічної відповідальності.

За порушення академічної доброчесності науково-педагогічні працівники університету можуть бути притягнені до таких видів академічної відповідальності: позбавлення наукового керівника права участі у підготовці та/або атестації наукових кадрів; позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання фінансування для проведення наукових досліджень та реалізації освітніх проектів, грантів; позбавлення права брати участь у роботі у колегіальних органах управління університету або обмеження права на участь тощо.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Аналізуючи ОНП «Менеджмент» третього рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» можна виділити наступні сильні сторони:

- потужна науково-дослідна база для проведення підготовки менеджерів та керівників вищої ланки, яка сформувалася на основі здобутків наукової школи, заснованої О.Ф.Балацьким;
- наявний потужний кадровий потенціал, рівень експертності якого підтверджена членством у відповідних професійних Асоціаціях: Європейська Асоціація Маркетингу та Менеджменту (Васильєва Т.А., Швіндіна Г.О.), мережа EENCE (Швіндіна Г.О., Смоленніков Д.О.), мережа RENET (Швіндіна Г.О.). Академічна та наукова кваліфікація викладачів та наукових керівників підтверджена відповідними публікаціями (в т.ч. у наукометричних базах Scopus та Web of Science), показниками наукової і професійної діяльності, високими індексами цитування (Васильєва Т.А. (h=18), Швіндіна Г.О.(h=3), Мирошниченко Ю.О. (h=6), Смоленніков Д.О.(h=5), Артюхов А.Є. (h=17));
- залучення іноземних вчених до подвійного керівництва дисертаційними роботами здобувачів наукового ступеню доктора філософії;
- міжнародна співпраця, мобільність та інтерналізація освітньо-наукової діяльності, оскільки підготовка здобувачів реалізується спільно із представниками високорейтингових університетів-партнерів, зокрема Бізнес-школи Монпельє (Франція), Вашингтонського державного університету (США), Варненського Університету Менеджменту (Болгарія), Лондонської школи економіки (Великобританія), Університету Пурдью (США) та ін.
- залучення іноземних здобувачів до навчання за данною ОНП;
- вибіркові дисципліни, перелік яких щороку поновлюється, дозволяють сформувати індивідуальну освітню траєкторію з урахуванням дослідницьких інтересів та поглиблення англійської підготовки;
- реалізуються елементи дуальної освіти (залучення здобувачів до науково-дослідної роботи за цивільно-правовими договорами з відповідною оплатою праці та працевлаштування їх викладачами-стажистами на кафедрі);
- потужна матеріально-технічна база, широке використання засобів електронного навчання, у т.ч. впровадження Віртуальних класів, як унікальної платформи поширення знань та найкращих практик досліджень у менеджменті;
- широке залучення здобувачів до спілкування з роботодавцями через проведення зустрічей, гостьових лекцій, семінарів, тренінгів, консультацій, участь у профорієнтаційних заходах та інше.

Проте, слід визначити і слабкі сторони ОНП:

- недостатнє залучення роботодавців до викладання аудиторних занять;
- недостатня публікаційна активність аспірантів у наукових журналах, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science, в той час як у керівників аспірантів та НПП цей показник досить високий.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

З метою подальшого розвитку ОНП впродовж найближчих трьох років планується:

- продовжити роботу щодо залучення роботодавців до удосконалення ОНП, особливо в частині практичної спрямованості програми та відповідності її ринку праці для покращення рівня працевлаштування випускників;
- сприяти розвитку академічної мобільності та неформальної освіти;
- розвивати віртуальний клас з метою залучення максимальної кількості аспірантів до участі в такого роду проектах. На основі розвитку віртуального класу максимально використовувати можливості щодо інтерналізації освітньо-наукової діяльності, що дозволить розширювати коло міжнародної академічної та бізнес спільноти, сприятиме підвищенню рівня публікаційної активності, кількості цитувань та врахуванню тенденцій Європейських бізнес-шкіл та академічної спільноти США;
- продовжувати залучати іноземних вчених до подвійного керівництва дисертаційними роботами здобувачів

наукового ступеню доктора філософії;

- участь у наукових і освітніх проєктах міжнародного рівня;

-удосконалювати можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема оновлювати каталоги вибіркових дисциплін фахової підготовки для максимального врахування тематики дисертаційних робіт аспірантів та підвищення здатності до працевлаштування на сучасному ринку праці.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Карпуша Василь Данилович

Дата: 09.02.2022 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
ОК1. Філософія науки	навчальна дисципліна	<i>ОК 1 Філософія науки.pdf</i>	jN/dHfrjLHlMsTOflkpdJm3U/PYwytDojwC/L38+Lv4=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Бібліотечні фонди; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ОК2. Культура наукової української мови	навчальна дисципліна	<i>ОК 2 Культура наукової української мови.pdf</i>	CDVzTbDbHcVYoikJY8SjUuiLYuBsIceFweAzOteB97s=	Бібліотечні фонди; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ОК3. Методологія та методи наукових досліджень	навчальна дисципліна	<i>ОК 3 Методологія та методи наукових досліджень.pdf</i>	93jpbmFqMX31375GAAvxdWLcgSu/eQgVZnc0+/TnCDU=	Інформаційно-комунікаційні системи Бібліотечні фонди Графічні засоби (малюнки, схеми, плакати тощо) Прикладне програмне забезпечення (перелік конкретизується викладачем) Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.) Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ОК4. Інноваційна педагогічна діяльність	навчальна дисципліна	<i>ОК 4 Інноваційна педагогічна діяльність.pdf</i>	JGu3HFJ6nKztkYyYhuDZWdgiGQsHR/7/3bCrgoQScus=	Інформаційно-комунікаційні системи Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ОК5. Управління науковими проектами	навчальна дисципліна	<i>ОК 5 Управління науковими проектами.pdf</i>	mD7GoS9BvtVDdoq uociMTFZhOBPyt/HeyUxOCR8z+4g=	Інформаційно-комунікаційні системи Бібліотечні фонди Графічні засоби (малюнки, схеми, плакати тощо) Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо) Об'єкти навколишнього середовища, що беруться для наукового дослідження, що ляже в основу проектної заявки (залежить від теми дисертаційного дослідження кожного аспіранта) Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-

				опитування, для створення презентацій, програми для аналізу статистичних даних, цитування та ін.)
ОК6. Методика підготовки наукових праць	навчальна дисципліна	<i>ОК 6 Методика підготовки наукових праць.pdf</i>	wqUiKg4ouy440b/PpDoURWG/tSFVDAEU6SnMxK8b4us=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо) Пакет хмарних сервісів Google Workspace Бібліотечні фонди Інформаційно-комунікаційні системи
ОК7. Англійська мова академічного спрямування	навчальна дисципліна	<i>ОК 7 Англійська мова академічного спрямування.pdf</i>	3nAjPH/fnkDq06n/3ACCAe6n/qNPnh1ogvkxtNL5a04=	Інформаційно-комунікаційні системи Бібліотечні фонди Технічні засоби (звуко- і відеозаписи) Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна апаратура Власні мобільні пристрої
ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	навчальна дисципліна	<i>ОК 8 Сучасні тренди досліджень в менеджменті.pdf</i>	FA4KfPvTlAziXvloY9WNZemLtgkGLhrvG+4d8a68hnk=	Бібліотечні фонди Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі Інформаційно-комунікаційні системи Прикладне програмне забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA)
ОК9. Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті	навчальна дисципліна	<i>ОК 9 Поведінкові моделі.pdf</i>	fm8nMSIntZCaoSVhByogBbfXDWhkFev75RKX+LSoTac=	Інформаційно-комунікаційні системи Бібліотечні фонди Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо) Прикладне програмне забезпечення (Microsoft Excel, Google Sheets, R-studio тощо) Програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання та інтерактивних опитувань (Google Workspace, Google Classroom, GoSoapBox, Mentimeter) Апаратне та програмне забезпечення для проведення експериментальних досліджень з використанням електроенцефалографії та ай-трекінгу (Neuroelectrics Enebio 8, Tobii Pro Glasses 3)
ОК10. Педагогічна практика за професійним спрямуванням	практика	<i>ОК 10 Педагогічна практика.pdf</i>	CnlUJSEpRmGRtyNtDisTY/X8W6f5ZaMm2ARYZ3TfdLk=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо) Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі Мобільні пристрої Платформа СумДУ https://mix.sumdu.edu.ua

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
57398	Бойко Ольга Петрівна	професор, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1992, спеціальність: - історія, Диплом доктора наук ДД 000356, виданий 22.12.2011, Диплом кандидата наук ДК 025758, виданий 13.10.2004, Атестат доцента 12ДЦ 017936, виданий 24.10.2007, Атестат професора 12ПР 008938, виданий 10.10.2013</p>	26	ОК1. Філософія науки	<p>Доктор філософських наук, 09.00.04 - філософська антропологія, філософія культури, тема дисертації: «Культура дозвілля: трансформації та перспективи розвитку у добу глобалізації». Підвищення кваліфікації Сумський державний Університет, свідоцтво № 16.01-3155/21, Підвищення кваліфікації з інноваційної педагогічної діяльності, Наукові праці 1 Olga Boyko, Anna Jeremus-Lewandowska, Larysa Otroshchenko, Tatiana Povalii, Yuliia Baidak SITUATIONAL TASKS USAGE IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF SOCIOCULTURAL ACTIVITY MANAGERS BULLETIN OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS Series in Management of Social and Cultural Activity: Scientific Journal, Volume 2 (2021), Number 1, pp. 3-31. 2 Olga Boyko, Anna Jeremus-Lewandowska, Larysa Otroshchenko & Tatiana Povalii Trainings Usage in the Professional Education of Future Sociocultural Activity Managers BULLETIN OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS Series in Management of Social and Cultural Activity: Scientific Journal, Volume 3 (2020), Number 1, pp. 3-31. 3 Olha Boiko & Nina Svitailo Postmodern understanding of the university: organizational and managerial aspects. BULLETIN OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS Series in Management of Social and Cultural Activity: Scientific</p>

						<p>Journal, Volume 2 (2019), Number 2, pp. 115-175.</p> <p>4 Бойко О. Дискурс як інструмент соціальної влади. Вісник Черкаського університету. Серія Філософія / Черкас. ац.. Ун-т ац. Б. Хмельницького. – Черкаси : Черкас. ац.. Ун-т. – 2017. – № 1. – 144 с. – С. 83-88.</p> <p>5 Бойко О. П. Символ як категорія культури та його функціональне навантаження. Вісник Черкаського ун-ту. – Серія Філософія. - № 2. – Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2017. – С. 36-42.</p> <p>6 Бойко О.П. Туризм як прояв інтеркультурної комунікації. – Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства. – СумДУ, 2017. – 420 С. – С. 203-206.</p> <p>7. Бойко О. Час у соціокультурному просторі // Практичні аспекти філософії часу : Монографія. Колектив авторів. Гол. Ред. Кол-на монографія / Практичні аспекти філософії часу. Ред Е.О. Лебідь. – Суми, СумДУ, 2017. – С. 49-67.</p> <p>Навчально-методична література: 1. Бойко О.П. Глобалістика. Навчальний посібник. – Суми: СумДУ, 2019. – 79 с. Керівник теми другої половини дня 0119У00205 «Ціннісні, соціальні, гендерні та правові основи формування політики протидії дискримінації і насильства в суспільстві»</p>	
203773	Смоленніков Денис Олегович	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом магістра, Сумський державний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 090520 Холодильні машини і установки, Диплом	15	ОК9. Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті	Підвищення кваліфікації: Сумський державний університет, свідоцтво СН №05408289 / 2209-21 від 18.06.2021 р., тема: «Прогнозування та прийняття рішень в менеджменті та публічному управлінні»; Сумський державний

кандидата наук
ДК 043911,
виданий
11.10.2017,
Атестат
доцента АД
001658,
виданий
18.12.2018

університет, свідоцтво
про підвищення
кваліфікації СП
№05408289 / 1809-21,
тема: «Кількісні та
якісні соціологічні
методи у роботі
науковців»
Наукові праці:
1. Petrushenko, Y.M.,
Kostyuchenko, N.,
Smolennikov, D., &
Vorontsova, A. (2017).
Impact of the
participatory financing
of international
development projects
on social capital of the
local communities.
Problems and
Perspectives in
Management, No. 15(3),
P. 183-192 (БД Scopus,
Q2)
2. Zakharkina L.,
Myroshnychenko Iu.,
Smolennikov D.,
Pokhylko S. (2018).
Efficiency of Innovation
Activity Funding as the
Driver of the State's
National Economic
Security. Montenegrin
journal of economics,
2018. No. 14/4, P. 159-
173 (БД Scopus, Q2, БД
Web of Science)
3. Makarenko I. O.,
Smolennikov D. O.,
Makarenko S. M.
(2019). Ukrainian
national strategy for
Corporate Social and
Environmental
Responsibility as a
framework of
responsible business
conduct. Revista
Espacios. Vol. 40. No.
22. P. 21 (БД Scopus,
Q3)
4. Pavlenko O.,
Martynets V., Dreval
O., Smolennikov D.
(2020). Analysis of
Influence of the Quality
of Specialist Training
on Social and Economic
Development. Quality -
Access to Success. Vol.
21, No. 176. P. 81-86
(БД Scopus, Q3, БД
Web of Science)
5. Бондар А.В.,
Смоленніков Д.О.
(2018). Підходи до
визначення та
оцінювання
ефективності еколого-
орієнтованих проектів
у контексті сталого
розвитку території.
Науково-виробничий
журнал «Бізнес-
навігатор». Вип. 3-2
(46). С. 61-65 (фахове
видання України)
6. Смоленніков Д.О.,
Буряк А.В. (2018).
Специфіка
інформаційних

запитів стейкхолдерів у фінансовому секторі в умовах сталого розвитку. Механізм регулювання економіки, № 1, С. 53-61 (фахове видання України)

7. Smolennikov D. O., Chortok Yu. V., Bondar A. V. (2020). System of Corporate Social and Environmental Responsibility Indicators of Enterprises for Managerial Decision-Making Taking the Needs of Stakeholders into Account. Механізм регулювання економіки. № 2. С. 159-168 (фахове видання України)

8. Смоленніков Д.О., Павленко Д.С., Костюченко Н.М. (2021). Вплив поведінки стейкхолдерів на прийняття рішень в управлінні інноваційними проектами. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». №4. С. 182-196.

9. Петрушенко Ю.М., Костюченко Н.М., Смоленніков Д.О., Мареха І.С.. та ін. (2020). Глобальні цілі сталого розвитку: кейси для ухвалення управлінських рішень : посібник / підручник / за ред. Петрушенка Ю.М.. Суми : Сумський державний університет. 122 с. Навчально-методична література

1. Ebers A., Joller L., Kostyuchenko N., Smolennikov D. (2017). Innovative Green Teaching: a Primer of Innovative Teaching Techniques of Environmental and Energy Topics, St. Gallen: University of St. Gallen, 20 p.

2. Sustainable Development Goals as a Means of Civic initiatives. Case study handbook / Compiled by: Volha Melnik, Yuriy Petrushenko. Sumy: University book. 2020. 226 p.

Відповідальний виконавець НДР 0117U003933 «Корпоративна соціально-екологічна відповідальність для сталого розвитку: партнерство стейкхолдерів

						<p>реального, фінансового та державного секторів економіки» (2017-2020 рр.)</p> <p>Програма віртуальної академічної мобільності в Університеті Небраска-Лінкольн «Teaching Strategies for Virtual Classrooms Faculty Development Program» (2020 р.)</p> <p>Програма віртуальної академічної мобільності в Вашингтонському державному університеті «Excellence in Teaching & Research» (2021 р.)</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2), Центр TestDAF-Institut в CHAU № vD53088310015210 від 31.10.2017</p>	
104182	Рекуненко Ігор Іванович	завідувач кафедри, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний аграрний університет, рік закінчення: 1998, спеціальність: 050201 Аграрний менеджмент, Диплом магістра, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України", рік закінчення: 2009, спеціальність: 050206 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, Диплом доктора наук ДД 002985, виданий 14.02.2014, Диплом кандидата наук ДК 024591, виданий 30.06.2004, Атестація доцента 12ДЦ 017711, виданий 21.06.2007, Атестація професора</p>	23	ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	<p>Диплом про вищу освіту зі спеціальності "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності". Підвищення кваліфікації Сумський державний університет, свідоцтво СН № 05408289/3638-21 від 13.12.2021 р., тема: "Менеджмент та публічне управління" Наукові праці: 1. Рекуненко І.І., Д'яконова І.І., Лаврик Є.І., Павленко О.О., Федина В.М. Конкурентоспроможність як елемент стратегічного менеджменту в контексті сталого розвитку країни. Вісник СумДУ. Серія Економіка № 1. 2021. С. 330-337. 2. Рекуненко І.І., Кобушко Я.В., Рибальченко С.М., Марин М.В. Розроблення стратегії управління промислового підприємства на основі збалансованої системи показників. Вісник СумДУ. Серія Економіка № 2. 2021. С. 221-227 3. Рекуненко І.І., Кобушко Я.В., Рибальченко С.М., Рижков В.А., Ісмайлова А. Управління мотивацією професійного розвитку персоналу</p>

				12ПР 010939, виданий 29.09.2015		<p>організації. Вісник СумДУ. Серія Економіка № 3. 2021. С. 254-262.</p> <p>4. Швїндїна Г.О., Рекуненко І.І., Балагуровська І.О., Курсенко А.В., Елґабсі Й. The investigation of the missing link between transformational leadership and motivation. Механїзм регулювання економіки. № 4. 2021. С. 42-49.</p> <p>5. Рекуненко І.І., Кубатко В.В., Мирошниченко Ю.О., Лютий В.О. Управління корпоративною соціальною відповідальністю у контексті досягнення цілей сталого розвитку. Вісник СумДУ. Серія Економіка № 4. 2021. С. 88-98.</p> <p>Керівник Лабораторії соціально-економічних досліджень СумДУ Учасник Глобальної Віртуальної програми академічної мобільності "Excellence in Teaching & Research" (Вашингтонський державний університет, США, 2021) Участь у програмі міжнародної мобільності "European grants and projects: experience of Poland" (16.06-12.09.2021). Член наукового комітету міжнародної наукової конференції "Transformation of science and business in new economic reality" (25-26.11.2021, Вільнюський університет, м. Вільнюс, Литва) Член ГО "Центр сприяння регіональному розвитку"</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Exam Centr "Universal Test", № 000557353 від 01.12.2020.</p>	
161292	Ярова Алла Григорівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.	23	ОК2. Культура наукової української мови	Диплом про вищу освіту Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка за спеціальністю

Макаренка, рік закінчення: 1994, спеціальність: українська мова й література та іноземна мова, Диплом кандидата наук ДК 017331, виданий 15.01.2003, Атестація доцента ДЦ 010987, виданий 21.04.2005

«Українська мова й література та іноземна мова» (1994 р.)
Кандидат філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 - Українська мова, тема дисертації «Дієслівна синоніміка художніх творів Івана Багряного». Підвищення кваліфікації 1. International Historical Biographical Institute (Dubai-NewYork-Rome-Jerusalem-Beijing) за міжнародна програма наукового стажування «Видатні особистості: вивчення досвіду та професійних досягнень для формування успішної особистості та трансформації оточуючого світу», сертифікат № 1110 від 16.08.2021 р.
2. Сумський державний університет, свідоцтво СП 05408289/1475-2, Програма підвищення кваліфікації з інноваційної педагогічної діяльності.
Наукові статті
1. Ярова А.Г. Науковий дискурс Стефана Таранушенка (на матеріалі текстів харківського періоду). Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Т. 32 (71). 4. 2021. С. 57–65.
2. Ярова А.Г. Українська наукова мова: на шляху до «суспільства знань». Philological Sciences, Intercultural Communication And Translation Studies: An Experience And Challenges. Volume 1. Czestohova. 2021. С. 84–91.
3. Ярова А.Г. Терміни та соціальний символізм. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». № 5. 2021. С. 111–120.
4. Алла Ярова, Акмаль Таїров. Невербальний простір українського і туркменського традиційного весілля. Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen.

						<p>Die Ukraine aus globaler Sicht. Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Herausgegeben von Olena Novikova und Ulrich Schweier. Verlag readbox unipress Open Access LMU, Munchen, 2021. P. 205–215.</p> <p>5. Ярова А.Г. Лексико-синонімічні заміни в різних редакціях роману «Людина біжить над прірвою». Українська мова та література. Число 18. 2017. С. 122–132.</p> <p>Навчально-методична література</p> <p>1. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів/ за ред. А. А. Силки. Суми: Університетська книга. 2019. 348 с.</p> <p>Відповідальний виконавець за темою «Номінативна та ідентифікаційна функції державної мови як механізм розвитку людини й нації в аспекті протидії маніпулятивним впливам» (базове фінансування науки, 2021 рік, договір № БФ/23-2021).</p> <p>Член громадських організацій</p> <p>1 Національної спілки журналістів України з 2007 року (Членський квиток № 1791 від 12 березня 2007 року).</p> <p>2. Член Національної спілки краєзнавців України з 2010 року (Членський квиток № 1138 від 24 квітня 2010 року).</p> <p>3. Член Ради журналістської етики при ГО «Сумський пресклуб»: протокол засідання правління ГО б/н від 1.10.2021 р. Досвід практичної роботи з 2013 – дотепер – медіаексперт Інституту демократії імені Пилипа Орлика (Лист-підтвердження ІДПО № 2-3-21 від 02.09.2021).</p>	
224439	Ляшенко Ірина Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом кандидата наук ДК 046122, виданий 09.04.2008, Атегат доцента 12ДЦ	23	ОК7. Англійська мова академічного спрямування	Диплом про вищу освіту за спеціальністю «Англійська та німецька мови». Кандидат педагогічних наук зі

024555,
виданий
14.04.2011

спеціальності теорія і методика професійної освіти ДК №046122 виданий 9 квітня 2008 р.
Наукові публікації:
1 Liashenko, I. (2019). Students' perceptions of ESP course for synological translators. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*, 7(1), 017-030.
2. Liashenko, I., & Hnapovska, L. (2019). Blended Education: Patterns of Implementation at Sumy State University. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 11(3), 141-162.
3. Liashenko, I., & Hnapovska, L. (2020). ESP Online Course as a Means of Enhancing Graduate Students Employability Opportunities. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*, 8(3), 215-230.
4 Liashenko, I. (2021). Defining the Components of Student Training for Participation in International Programs. *Strategies for Policy in Science and Education*, 29(3), 65-78. (WoS)
5 Liashenko, I., & Bula, L. (2021). Disciplinary Literacy Development in the ESP Context: Ukrainian case. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(1), 349-372.
6 Liashenko, I. Disciplinary Literacy Development as the Core standard of Education/ I. Liashenko // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – 7(91). – С. 81-90.
7 Liashenko, I. (2020). Reflective Practice as a Means of Critical Thinking Development in Distance Learning with University Students. *Scientific Papers of Berdiansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, (3), 308-315.
8 Liashenko, I., Alieva, R. (2021). Students' Motivational Engagement Through

Distance Education.
Scientific Papers of
Berdiansk State
Pedagogical University.
Series: Pedagogical
Sciences, (1), 276-283.
Навчально-методична
література
1 Liashenko, I. V.
English for Sports
Studies : study guide /
I. V. Liashenko. —
Sumy : Sumy State
University, 2020. — 82
р.
2 Liashenko, I. 4482
Critical Thinking
Development.
Methodological
guidelines for classwork
and self-study on the
discipline "English for
Academic Purposes"
[Текст] : for students of
the specialty 017
"Physical Training and
Sport" full-time and
part-time training / I.
Liashenko. — Sumy :
Sumy State University,
2018. — 44 р.
Відповідальний
виконавець наукової
теми «Методологія та
методика формування
мовленнєвих
компетенцій у
навчанні та
оцінюванні іноземних
мов: лінгвістичний,
соціокультурний,
прагматичний
аспекти» №
державної реєстрації
01161000932
Діяльність у
професійних та
громадських
об'єднаннях
1. Європейська
асоціація з мовного
тестування та
оцінювання (European
Association for
Language Testing and
Assessment (EALTA)
інформація на сайті .
2. Українська
асоціація викладачів і
дослідників
європейської
інтеграції (APREI),
сертифікат від
22.10.2020 р.
3. Всеукраїнська
Асоціація з мовного
тестування та
оцінювання
(БУАМТО),
посвідчення від
13.01.2021 р.
4 Українська асоціація
дослідників освіти
(УАДО), посвідчення
№ 70/2021 від
14.01.2021 р.
5. ГО «Українське
відділення
Міжнародної асоціації
викладачів
англійської мови як

							іноземної» (IATEFL Ukraine), посвідчення (Membership card) FMO470 від 16.03.2021 р. 6. ГО «Асоціація викладачів іноземної мови TESOL-Ukraine», посвідчення №23 від 25.02.2020 р. Досвід практичної роботи Має досвід практичної роботи за спеціальністю: перекладач, здійснення перекладацької роботи англійською мовою специфічного спрямування для Українського кінологічного союзу Міжнародної кінологічної федерації (FCI).
111592	Сотник Ірина Миколаївна	професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом доктора наук ДД 009080, виданий 26.01.2011, Диплом кандидата наук ДК 016550, виданий 13.11.2002, Атестат доцента ДЦ 009770, виданий 16.12.2004, Атестат професора 12ПР 008178, виданий 26.10.2012	21	ОКБ. Методика підготовки наукових праць	Підвищення кваліфікації Сумський державний університет, свідоцтво №2645 від 10.01.2017 р. тема: «Інновації в галузі: організаційно-економічні механізми управління ресурсозбереженням на підприємстві» Наукові публікації 1 Sotnyk I. Energy security assessment of emerging economies under global and local challenges / Sotnyk I., Kurbatova T., Kubatko O., Prokopenko O., Prause G., Kovalenko Y., Trypolska G., Pysmenna U. Energies. 2021. Volume 14(18), 5860. 2 Sotnyk I. The CO2 emissions drivers of post-communist economies in Eastern Europe and Central Asia / Rui Li, Jiang Hong, I. Sotnyk, O. Kubatko, Y.A. Ismail Almashaqbeh. Atmosphere. 2020. № 11(9). P. 1019. 3 Sotnyk I. Green energy projects in households and its financial support in Ukraine / I. Sotnyk, T. Kurbatova, V. Dashkin, Ye. Kovalenko. International Journal of Sustainable Energy. 2020. Vol. 39. Is. 3. P. 218-239. 4 Sotnyk I. Management of renewable energy innovative development in Ukrainian households: problems

of financial support / I. Sotnyk, I. Shvets, L. Momotiuk, Y. Chortok. Marketing and Management of Innovations. 2018. № 4. P. 150-160.

5 Сотник І.М., Завражний К.Ю. Підходи до забезпечення інформаційної безпеки промислового Інтернету речей на підприємстві. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 3. С. 177–186.

6. Sotnyk I., Zavrazhnyi K. Conceptual model of implementation of digital transformations in communication business processes of industrial enterprises. Economy and region. 2020. № 1(76). С. 99-105
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79356> (фахове видання) (7 стор., вл. - 3 стор.).

7. Сотник І.М., Завражний К.Ю. Формування концептуальних засад розподіленого виробництва на промислових підприємствах. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2018. №2(4). С. 40-48.

8. Сотник І.М., Гаврилова В.В., Коваленко Є.В. Соціальне підприємництво як інструмент реалізації глобальних цілей сталого розвитку. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 2 (200). С. 62-73.

9. Сотник І.М., Ус Я.О. Бюджет участі: досвід застосування та перспективи вдосконалення в містах України. Механізм регулювання економіки. 2018. Вип. 2. С. 24–39.

Науковий керівник держбюджетної НДР, 2017-2019 рр. (№ держ. реєстр. 0117U002254); ініціативної НДР, 2014-2017 рр. (№ держ. реєстр. 0114U001764); НДР за фінансування НФДУ 2020-2021 рр. (№ держ. реєстр. 0120U104806);

Член редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, – журнал «Механізм регулювання економіки»;

Гостьовий редактор журналів, що входять до БД Scopus, Web of Science: «The International Journal of Energy Issues» (Inderscience Publishers, Швейцарія, 2019-2020) та «The International Journal of Innovation and Sustainable Development» (Inderscience Publishers, Швейцарія, 2020-2021).

Наукове керівництво здобувачів Завражний Костянтин Юрійович, к.е.н., спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності, тема дисертації «Організаційно-економічні засади управління комунікаційними бізнес-процесами промислових підприємств», 2020, ДК № 058788 виданий Атестаційною колегією МОНУ 9.02.2021.

Наукове стажування «Підвищення енергоефективності та розвиток відновлюваної енергетики в домогосподарствах США та України» за програмою академічних обмінів імені Фулбрайта, Університет Меріленду, Меріленд, США, 16 вересня 2019 р. – 15 лютого 2020 р.; наказ Сумського державного університету №1130-ІІ від 18 червня 2019 р.;

Наукове стажування «Економічні механізми розвитку енергоефективності та відновлюваної енергетики в латвійських та українських домогосподарствах» за програмою латвійських державних стипендій, Ризький технічний університет, м. Рига,

						Латвія, 1 березня 2021 р. – 31 травня 2021 р.; наказ СумДУ №0254-П від 03.03.2021 р. Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: Cambridge Assessment English, Пік закінчення: 2018	
153154	Швіндіна Ганна Олександрівна	професор, Сумісництво	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом доктора наук ДД 009601, виданий 26.02.2020, Диплом кандидата наук ДК 035993, виданий 14.09.2006, Атестат доцента 12ДЦ 022778, виданий 30.06.2009, Атестат професора АП 003026, виданий 29.06.2021	20	ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	Диплом про вищу освіту зі спеціальності “Менеджмент організацій” Диплом доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) на тему «Методологічні засади формування коопетиційної моделі організаційного розвитку підприємств». Наукові праці: 1. Soliman, M., Lyulyov, O., Shvindina, H., Figueiredo, R., & Pimonenko, T. (2021). Scientific Output of the European Journal of Tourism Research: A Bibliometric Overview and Visualization. European Journal of Tourism Research, 28, 2801. Retrieved from https://ejtr.vumk.eu/index.php/about/article/view/2069 (Scopus) 2. Vorontsova, A., Shvindina, H., Mayboroda, T., Mishenina, H., & Heiets, I. (2020). The Impact of State Regulation in A Sphere of Education on Sustainable Development of National Economy. Problems and Perspectives in Management, 18 (4), 275-288. (Scopus) 3. Wu, C.-Y., Heiets, I., & Shvindina, H. (2020). Business Model Management of Low-Cost Carriers: in a Search for Impact-Factors of Performance (Case of AirAsia Group Airlines). Marketing and Management of Innovations, 2, 354-367. http://doi.org/10.21272/mmi.2020.2-26 . (Web of Science) 4. Shvindina, H. (2019) Coopetition as an emerging trend in research: Perspectives for safety & security

Safety (MDPI), 5(3), 61. (Web of Science, Scopus)

5. Leonov S.V., Vasilyeva T.A., Shvindina H.O. (2017) Methodological approach to design the organizational development evaluation system. Scientific Bulletin of Polissia, 3(11), V.2, 51-56. (Web of Science).

6. Bhandari, M.P., Shvindina, H., Lyeonov, S.V., Vasilyeva, T., Zaitsev, O. Introduction. Chapter 2. Economic Growth and Regional Disparities Chapter 6 Labor Value Dilemma. Economic Growth and Regional Disparities. In Book: Reducing Inequalities Towards Sustainable Development Goals: Multilevel Approach. Eds: Medani P. Bhandari, Shvindina Hanna. Rivers Publishers: Denmark. pp. 1-26; 27-48; 113-137.

7. Швiндiна Г.О. Коопетицiйна модель органiзацiйного розвитку пiдприємств: теорiя та практика : монографiя. Суми: «Ярославна», 2019. 267 с.

Навчально-методична лiтература

Глобальнi цiлi сталого розвитку: кейси для ухвалення управлiнських рiшень

Навчальний посiбник / за заг. ред. Ю.М. Петрушенка. – Суми: Видавництво СумДУ, 2020. – 122 с.

Досвiд професiйної дiяльностi

Виконавчий директор ГО «Центр освiти впродовж життя», Керiвник секцiї «Науково-освiтнi iнновацiї в економiцi та менеджментi» ГО «Рада молодих вчених».

Член Спiльноти CENA (Коопетицiя, Екосистеми, Мережi та Альянси), Член Мережi Передових Дослiджень (RENET). Член в редколегiї наукових журналiв: «Strategic Planning for Energy and the Environment», «Problems and Perspectives in Management», «Business Ethics and

						<p>Leadership», «Marketing of Scientific and Research Organizations». Виконавець проекту «Реформування системи освіти впродовж життя в Україні для запобігання трудовій міграції: коопетиційна модель інституційного партнерства». Програма віртуальної академічної мобільності в Вашингтонському державному університеті «Excellence in Teaching & Research» (2021 р.) Випускниця програми Fulbright, стажування в університеті Пурдю (США) протягом 10 місяців (2018-2019).</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2), Gast-B2 (англ.) від 26.04.2018 р., TestDaF-Institut onSET placement test</p>	
205557	Артюхов Артем Євгенович	доцент, Основне місце роботи	Навчально- науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>Диплом магістра, Сумський державний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 090220</p> <p>Обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів, Диплом кандидата наук ДК 053917, виданий 27.05.2009, Атестація доцента 12/ДЦ 034012, виданий 25.01.2013, Атестація старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 000169, виданий 23.04.2019</p>	14	ОКЗ. Методологія та методи наукових досліджень	<p>Має атестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника). Наукові праці:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Artyukhov A.E., Vasylieva T.A., Lyeonov S.V. An integrated method for evaluating the quality of education and university performance. - Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu, 2021, 2021(3), pp. 148–154. https://nvngu.in.ua/index.php/en/archive/on-the-issues/1866-2021/content-3-2021/5888-148. 2. Liuta O., Lyeonov S., Artyukhov A., Sushko-Bezdenezhnykh M., Dluhopolskyi O. Student survey as a tool for quality assurance in higher education: the case of Ukrainian university. - Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu, 2021, 2021(4), pp. 158–164. https://nvngu.in.ua/index.php/en/archive/on-the-issues/1868-2021/content-4-2021/5948-158. 3. Artyukhov A., Omelyanenko V., Prokopenko O. University Technology Transfer Network

Structure Development: Education and Research Quality Issues. - TEM Journal, 2021, 10(2), pp. 607–619.
https://www.temjournal.com/content/102/TEMJournalMay2021_607_619.pdf.

4. Artyukhov A., Volk I., Vasylieva T., Lyeonov S. The role of the university in achieving SDGs 4 and 7: a Ukrainian case/ E3S Web of Conferences 250, 04006, 2021
https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/26/e3sconf_tresp2021_04006.pdf.

5. Artem Artyukhov, Vitaliy Omelyanenko. Methodical Aspects of Innovation Cooperation Processes Educations and R&D Effects Estimations / 2021 11th International Conference Advanced Computer Information Technologies. – P. 250-253.
<https://ieeexplore.ieee.org/document/9548433>.

6. Anna Vorontsova, Artem Artyukhov, Tetyana Vasylieva, Tetyana Mayboroda, Serhiy Lyeonov. Education Expenditures as a Factor in Bridging the Gap at the Level of Digitalization/ 2021 11th International Conference Advanced Computer Information Technologies. – P.242-245.
<https://ieeexplore.ieee.org/document/9548338>.

7. Artem Artyukhov, Serhiy Lyeonov, Oleksandr Dluhopolskyi, Tetiana Dluhopolska, Tetiana Vasylieva, Halyna Tsikh. Local (university) rankings and quality of education: identification of publication activity indicators / 2021 11th International Conference Advanced Computer Information Technologies. – P. 246-249.
<https://ieeexplore.ieee.org/document/9548380>.

8. Artem Artyukhov, Sergii Lyeonov, Tetyana Vasylieva, Jan Polcyn. Quality of education and socio-economic growth: The methods of

						<p>Ishikawa, Deming and Pareto as tools for establishing cause-effect relationships / E3S Web of Conferences 307, 06004 (2021) https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/83/e3sconf_dsdm2021_06004.pdf.</p> <p>9. Artem Artyukhov, Iurii Volk, Tetyana Vasylieva. A multi-layered DIKW framework in education quality assurance for ensuring economic sustainability / E3S Web of Conferences 307, 06005 (2021) https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/83/e3sconf_dsdm2021_06005.pdf.</p> <p>Навчально-методична література:</p> <p>1 Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених/ Н. Сорокіна, А. Артюхов, І. Дегтярьова // Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 170 с.</p> <p>2 МВОК "Академічна доброчесність: цінності, виклики, успішні історії https://examenarium.sumdu.edu.ua/free_study/join/167</p> <p>3. Artyukhov A.E., Artyukhova N.O. Methodological instructions for study of discipline "Organization of scientific activity" for the students of master study. – Sumy: Sumy State University, 2020. – 72 p.</p> <p>Участь у наукових проєктах: "Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia" (OPTIMA) project, #618940-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-SVNE-JP</p> <p>Голова підкомісії 303 «Академічна доброчесність» НМК 15 при МОН – наказ МОН від 06.04.2016 № 375.</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Exam Centr "Universal Test", Рік закінчення: 2020</p>	
91323	Купенко	доцент,	Факультет	Диплом	21	ОК4.	Кандидат

Олена Володимирівна	Основне місце роботи	іноземної філології та соціальних комунікацій	доктора наук ДД 011985, виданий 29.06.2021, Диплом кандидата наук ДК 014456, виданий 15.05.2002, Атестат доцента 12ДЦ 044357, виданий 29.09.2015	Інноваційна педагогічна діяльність	<p>педагогічних наук зі спеціальності 13.00.09 – теорія навчання, доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.</p> <p>Підвищення кваліфікації Сумський державний університет, свідоцтво ПК № 05408289/1008-18 від 30.11.2018,</p> <p>Програма з електронних засобів та дистанційних технологій навчання.</p> <p>Наукові публікації:</p> <p>1 Купенко О.В. Структура інтегральної моделі педагогічної системи формування проектної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи / Інноваційна педагогіка : Науковий журнал. – 2020. – 25. – С. 103-107.</p> <p>2 Купенко О.В. Педагогічна технологія наставництва в процесі формування проектної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи / Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. – № 3-4 (97-98). – С. 39-48</p> <p>3 Купенко О.В. Експериментальна перевірка проектних педагогічних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної роботи / Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2020. – Вип. 4(23). – С. 199-211.</p> <p>4 Купенко, О. В. (2017). Обґрунтування педагогічної системи та педагогічної технології підготовки студентів вищих навчальних закладів до проектної діяльності. Напрями модернізації соціально-педагогічної системи підготовки фахівців в університеті. Херсон:</p>
---------------------	----------------------	---	--	------------------------------------	---

						<p>ПП Вишемирський В.С., 415-489.</p> <p>Навчально-методичні матеріали</p> <p>1 Принципи організаційного та методичного забезпечення практичної складової в рамках реалізації дуальної моделі освіти (старт в умовах багатьох невизначеностей) : навчально-методичний посібник / Н. Д. Світайло, О. В. Купенко, В. О. Дементов. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 133 с.</p> <p>2 Технології освіти дорослих : навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, Н. Г. Нічкало, О. В. Купенко та ін.; за ред. д-ра пед.наук, проф. О. М. Пехоти. – Миколаїв : Ліон, 2021. – 396 с.</p>
12019	Замора Оксана Михайлівна	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>Диплом бакалавра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 0502 Менеджмент, Диплом магістра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2006, спеціальність: 050206 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, Диплом кандидата наук ДК 064980, виданий 30.03.2011, Атестат доцента 12/ДЦ 046902, виданий 25.02.2016</p>	11	<p>ОК5. Управління науковими проектами</p> <p>Має диплом про вищу освіту зі спеціальності “Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності”. Підвищення кваліфікації: 4 серпня-12 грудня 2018 – сертифікати. Програма USDA обміну викладачами, Університет Міссурі, Коламбія та Університет Штату у м.Фресно, Каліфорнія, США. Сумський державний університет, свідоцтво № 16.01-0807/20 від 04.06.2020, тема: “Міжнародний бізнес та міжнародні економічні відносини”. Наукові публікації: 1 Zamora O. Enhancing Knowledge Society Concept Via Educational Projects/ O. Zamora, T. Khvorost, N.Klietsova// conference the DisCo 2017 International conference “Open education as a way to a knowledge society” (26-27 червня 2017 року)/ Прага: Центр досліджень вищої освіти, Чеська республіка, 2017. Електронний доступ: http://disconference.eu/en/programme/pages/67-86 (WoS) 2 Zamora O. The Role Of Independent Online</p>

Education Platforms
For The Development
Of The Qualitative
Education In Ukraine /
O.Zamora, O.
Ponomarenko, T.
Khvorost // conference
the DisCo 2018
International
conference
“Overcoming the
Challenges and the
Barriers in Open
Education” (25-26 June
2018)/ Prague: CSVS,
Czech Republic, 2018. -
420-432 pp. (WoS)
3 O. Zamora, J.S.
Christianson, T.
Khvorost Teaching
Emerging Technologies
at the International
Level via the Interactive
Methods. Conference
the DisCo 2019: E-
learning – Unlocking
the Gate of Education
around the Globe June
20 - 21, 2019, Prague.
(WoS).
4 O. Zamora, J.S.
Christianson, T.
Khvorost
PERSONALISED
LEARNING AGAINST
TECHNOLOGICAL
FATIGUES//DisCo
2020: Special 15th
international online
conference DisCo 2020:
(Online) Education in
the Age of Covid-1. -
June 22 - 23, 2020,
Prague. (В процесі
індексації WoS)
5 Васильєва Т.А.,
Петрушенко Ю.М.,
Майборода Т.М.,
Замора О.М. THE
ISSUES OF THE CITY
DEVELOPMENT
STRATEGY DESIGN
BASING ON THE
EUROPEAN
INTERCULTURAL
EDUCATIONAL
POLICY// Вісник
СумДУ. Серія
«Економіка», № 3'
2018. – с.-38-43. DOI:
10.21272/1817-
9215.2018.3-6
6. Taraniuk, L.,
Zamora, O., &
Demikhov, O. (2020).
The mechanism of
synergetic interaction of
policy instruments of
central banks with the
governments of their
countries as an element
of increasing the level
of economic
development in the face
of an epidemic threat.
Public Administration
Aspects, 8(5), 13-21.
<https://doi.org/10.15421/152089>
Участь у міжнародних
наукових та освітніх

проектах
1 Координатор в Україні міжнародного проекту «Платформа AgriSciences Platform для наукового посилення ВНЗ України» (2020-2021), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку.

2 2020-2022 - Розробка та реалізація міжнародного проекту в СумДУ «Міжнародна кредитна мобільність: співробітництво між Чеською Республікою та Україною»,

3 Координатор в Україні міжнародного проекту «Підтримка здатностей молодих співробітників університетів у сфері освіти, досліджень та науки в Україні» (2019 н.р.), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку.

4 Координатор в Україні міжнародного проекту «Міжуніверситетська співпраця як інструмент підвищення якості обраних університетів України» (2019-2021 н.р.), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку.

5 Координатор проекту "Academic Integrity and Culture in Sumy State University" project (2017) financed within the "Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project" (SAIUP) за фінансування Американських Рад: ACTR/ACCELS.

6 Координатор міжнародного проекту з академічної мобільності між Чеським університетом природничих наук та СНАУ (2017-2018 рр.) за фінансування Міністерства зовнішніх справ

						<p>Чеської Республіки. 7 Координатор міжнародного проекту від СНАУ (2017-2018 рр.) «Посилення спроможності СНАУ та СумДУ у сфері якісної освіти та досліджень», що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку. 8 З 2018 року – виконання функцій зовнішнього експерта з оцінки проектних пропозицій для Європейської комісії в рамках програми Єразмус+. Досвід професійної діяльності 3 січня 2019 року – співзасновник «Асоціації проектних менеджерів України» https://www.pma.com.ua/ 3 січня 2021 року – член European Marketing and Management Association (Bosnia and Herzegovina).</p> <p>Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: g.a.s.t. Центр TestDAF-Institut в СНАУ, Рік закінчення: 2016</p>
--	--	--	--	--	--	--

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<i>ПРН 3. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нові цілісні знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у</i>	☒	ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції МН2. Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study) МН3. Обмін думками (think-pair-share) МН4. Мозковий штурм МН5. Дослідницька робота (виявлення трендів, узагальнення)	МСО1. Виконання Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study) МСО2. Розробка концептуальної карти МСО3. Виконання індивідуального дослідницького проекту з використанням прикладного програмного забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA) та його презентація

сфері менеджменту з урахуванням соціально-економічних аспектів, лідерства, автономності, сталого розвитку та відповідальності				МСО4. Підсумковий контроль: іспит
		ОК5. Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування) МН4 Метод ілюстрацій МН5 Мозковий штурм МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Практико-орієнтоване навчання МН8 Проектний метод МН9 Творчий метод	МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист) МСО2 Розробка групової дослідницької пропозиції МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль)
		ОК1. Філософія науки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Практичні заняття МН3 Практико-орієнтоване навчання	МСО1 Колективні дискусії на аудиторних заняттях МСО2 Перевірка практичних завдань МСО3 Іспит
ПРН 10. Уміти самостійно визначати завдання професійного та особистісного розвитку, займатися самоосвітою, усвідомлено планувати і здійснювати підвищення рівня кваліфікації	☒	ОК4. Інноваційна педагогічна діяльність	МН2. Навчальна дискусія / дебати МН3. Проектний метод МН4. Підготовка карт пам'яті	МСО2. Виконання індивідуального навчального завдання МСО4. Іспит
		ОК5. Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування) МН4 Метод ілюстрацій МН5 Мозковий штурм МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Практико-орієнтоване навчання МН8 Проектний метод МН9 Творчий метод	МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист) МСО2 Розробка групової дослідницької пропозиції МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль)
		ОК10. Педагогічна практика за професійним спрямуванням	МН1. Навчання на основі досвіду. МН2. Практико-орієнтовне навчання. МН3. Індивідуальне дослідження.	МСО1. Проведення відкритого заняття (один захід, який полягає у проведенні відкритого заняття відповідно до плану педагогічної практики за професійним спрямуванням) МСО2. Виконання практичного індивідуального завдання (демонстрація розробленого силабусу за дисципліною, або теми онлайн-курсу, розділу методичних рекомендацій, комплекту тестів тощо)
ПРН 1. Вільно презентувати та обговорювати результати своєї наукової діяльності державною та іноземними мовами в усній та письмовій формах, розуміти іншомовні професійні, наукові та навчальні	☒	ОК10. Педагогічна практика за професійним спрямуванням	МН1. Навчання на основі досвіду. МН2. Практико-орієнтовне навчання. МН3. Індивідуальне дослідження	МСО1. Проведення відкритого заняття (один захід, який полягає у проведенні відкритого заняття відповідно до плану педагогічної практики за професійним спрямуванням) МСО2. Виконання практичного індивідуального завдання (демонстрація

публікації з відповідної тематики			розробленого силабусу за дисципліною, або теми онлайн-курсу, розділу методичних рекомендацій, комплекту тестів тощо)	
	ОК7. Англійська мова академічного спрямування	МН1. Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) у формативному і сумативному оцінюванні МН2. Дослідницька робота МН3. Мозковий штурм в дискусіях і підборі наукового матеріалу для аргументації МН4. Навчальна дискусія / дебати МН5. Обмін думками (think-pair-share) МН6. Творчий метод	МСО1. Звіт за результатами виконання практичних завдань МСО2. Мультимедійна презентація власного дослідження МСО3. Звіт за результатами виконання онлайн курсу "Basics on Writing an Academic Research Article (WARA)" на платформі Canvas МСО4. Виконання пошуково-дослідного завдання (письмовий проєкт) МСО5. Підсумковий контроль: екзамен	
	ОК6. Методика підготовки наукових праць	МН1. Проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій) МН2. Практичні заняття (у формі імітаційної гри з подачі/рецензування статті у видавництві) МН3. Семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу МН4. Проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly МН5. Проектне навчання (індивідуальний дослідницький проєкт з підготування наукової статті за структурою IMRaD). МН6. Самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	МСО1. Презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності МСО2. Індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою МСО3. Підсумковий контроль	
	ОК2. Культура наукової української мови	МН1. Наукова дискусія. МН3. Індивідуальна робота з написання робіт наукового спрямування та підготовки презентацій за темою дисертації. МН4. Практичні заняття	МСО1. Оцінювання письмових робіт МСО2. Укладання бібліографії до власного наукового дослідження МСО3. Презентація за темою дисертації	
ПРН 2. Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності для пошуку та критичного аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу великих масивів	☒	ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції МН2. Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study) МН3. Обмін думками (think-pair-share) МН5. Дослідницька робота (виявлення трендів, узагальнення, проведення якісних та кількісних емпіричних досліджень)	МСО1. Виконання Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study) МСО3. Виконання індивідуального дослідницького проєкту з використанням програмного забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA) та його презентація МСО4. Підсумковий контроль: іспит

даних та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи		ОК3. Методологія та методи наукових досліджень	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН4 Лекції-дискусії МН5 Метод ілюстрацій МН7 Проблемно-пошуковий метод МН8 Творчий метод МН9 Проблемні лекції	МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО3 Розробка концептуальної карти
ПРН 9. Досліджувати сучасні моделі менеджменту та механізми управління соціально-економічними системами та застосовувати їх на локальному, регіональному, національному та міжнародному рівнях	☒	ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції МН2. Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study) МН3. Обмін думками (think-pair-share) МН5. Дослідницька робота (виявлення трендів, узагальнення, проведення якісних та кількісних емпіричних досліджень)	МСО1. Виконання Case-study засновані на дослідженнях (research-based case-study) МСО3. Виконання індивідуального дослідницького проекту з використанням прикладного програмного забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA) та його презентація МСО4. Підсумковий контроль: іспит
		ОК9. Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції, лекції-обговорення із використанням електронних засобів навчання МН3. Наукові дебати та дискусійна панель МН5. Практичні заняття МН6. Дослідницька робота МН7. Експериментальні дослідження з використанням електроенцефалографії та ай-трекінгу	МСО1. Звіт за результатами виконання практичних завдань в прикладних програмах (Microsoft Excel, Google Sheets) МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проекту (підготовка, презентація, захист)
ПРН 4. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності	☒	ОК10. Педагогічна практика за професійним спрямуванням	МН1. Навчання на основі досвіду. МН2. Практико-орієнтовне навчання. МН3. Індивідуальне дослідження.	МСО1. Проведення відкритого заняття (один захід, який полягає у проведенні відкритого заняття відповідно до плану педагогічної практики за професійним спрямуванням) МСО2. Виконання практичного індивідуального завдання (демонстрація розробленого силабусу за дисципліною, або теми онлайн-курсу, розділу методичних рекомендацій, комплекту тестів тощо)
		ОК4. Інноваційна педагогічна діяльність	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Навчальна дискусія / дебати МН3 Проектний метод МН4 Підготовка карт пам'яті	МСО1. Активність на лекції МСО2. Виконання індивідуального навчального завдання МСО3. Підготовка "карти пам'яті" МСО4. Іспит
ПРН 5. Здійснювати критичний аналіз та оцінку наукових досягнень в менеджменті, демонструвати системний науковий світогляд під час вирішення дослідних, експериментальних	☒	ОК9. Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції, лекції-обговорення із використанням електронних засобів навчання МН2. Кейс-стаді, засновані на дослідженнях (research-based case-study) МН6. Дослідницька робота	МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проекту (підготовка, презентація, захист) МСО3. Виконання кейс-стаді, заснованих на дослідженнях (research-based case-study)
		ОК6. Методика підготовки наукових	МН1. Проблемна лекція (проблема академічної	МСО1. Презентації дослідження (за обраним

<i>x і практичних завдань</i>		праць	грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій) МН2. Практичні заняття (у формі імітаційної гри з подачі/рецензування статті у видавництві) МН4. Проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly МН5. Проектне навчання (індивідуальний дослідницький проект з підготування наукової статті за структурою IMRaD). МН6. Самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності МСО2. Індивідуальний дослідницький проект з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою МСО3. Підсумковий контроль
		ОК1. Філософія науки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Практичні заняття МН3 Практико-орієнтоване навчання	МСО1 Колективні дискусії на аудиторних заняттях МСО2 Перевірка практичних завдань МСО3 Іспит
		ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції МН3. Обмін думками (think-pair-share) МН5. Дослідницька робота (виявлення трендів, узагальнення, проведення якісних та кількісних емпіричних досліджень)	МСО3. Виконання індивідуального дослідницького проекту з використанням прикладного програмного забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA) та його презентація МСО4. Підсумковий контроль: іспит
<i>ПРН 6. Виконувати наукові дослідження з менеджменту та дотичних сучасних міждисциплінарних напрямів, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях</i>	☒	ОК5. Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), в т.ч. в рамках групового проекту МН3 Дослідницька робота (розробка наукової пропозиції для грантового фінансування) МН4 Метод ілюстрацій МН5 Мозковий штурм МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Практико-орієнтоване навчання МН8 Проектний метод МН9 Творчий метод	МСО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист) МСО2 Розробка групової дослідницької пропозиції МСО3 Поточні контрольні роботи (проміжний контроль)
		ОК6. Методика підготовки наукових праць	МН1. Проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій) МН3. Семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу МН4. Проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly	МСО1. Презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності МСО2. Індивідуальний дослідницький проект з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою МСО3. Підсумковий контроль

			МН5. Проектне навчання (індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки наукової статті за структурою IMRaD). МН6. Самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	
		ОК7. Англійська мова академічного спрямування	МН1. Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) у формативному і сумативному оцінюванні МН2. Дослідницька робота МН3. Мозковий штурм в дискусіях і підборі наукового матеріалу для аргументації МН4. Навчальна дискусія / дебати МН5. Обмін думками (think-pair-share) МН6. Творчий метод	МСО1. Звіт за результатами виконання практичних завдань МСО2. Мультимедійна презентація власного дослідження МСО3. Звіт за результатами виконання онлайн курсу "Basics on Writing an Academic Research Article (WARA)" на платформі Canvas МСО4. Виконання пошуково-дослідного завдання (письмовий проєкт) МСО5. Підсумковий контроль: екзамен
		ОК2. Культура наукової української мови	МН2. Підготовка презентацій з теоретичних питань. МН3. Індивідуальна робота з написання робіт наукового спрямування та підготовки презентацій за темою дисертації.	МСО2. Укладання бібліографії до власного наукового дослідження МСО3. Презентація за темою дисертації МСО4. Підсумковий контроль: захист мініпроєкту за темою дисертації
<i>ПРН 7. Розуміти методологію наукових досліджень, формулювати й перевіряти гіпотези на основі використання належних доказів, емпіричних та теоретичних методів для прийняття обґрунтованих управлінських рішень</i>	☒	ОК1. Філософія науки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Практичні заняття МН3 Практико-орієнтоване навчання	МСО1 Колективні дискусії на аудиторних заняттях МСО2 Перевірка практичних завдань МСО3 Іспит
		ОК3. Методологія та методи наукових досліджень	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН4 Лекції-дискусії МН5 Метод ілюстрацій МН6 Мозковий штурм МН9 Проблемні лекції	МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО3 Розробка концептуальної карти
		ОК9. Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції, лекції-обговорення із використанням електронних засобів навчання МН4. Мозковий штурм МН5. Практичні заняття	МСО1. Звіт за результатами виконання практичних завдань в прикладних програмах (Microsoft Excel, Google Sheets) МСО4. Підсумковий контроль: іспит
<i>ПРН 8. Виявляти та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки й закономірності поведінки економічних суб'єктів, патерни прийняття управлінських рішень, поведінкові моделі в менеджменті та виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з менеджменту.</i>	☒	ОК8. Сучасні тренди досліджень в менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції МН3. Обмін думками (think-pair-share) МН5. Дослідницька робота (виявлення трендів, узагальнення, проведення якісних та кількісних емпіричних досліджень)	МСО3. Виконання індивідуального дослідницького проєкту з використанням прикладного програмного забезпечення (VosViewer, BibExcel, NVivo, MaxQDA) та його презентація МСО4. Підсумковий контроль: іспит
		ОК9. Поведінкові моделі прийняття рішень у менеджменті	МН1. Інтерактивні лекції, лекції-обговорення із використанням електронних засобів навчання МН2. Кейс-стаді, засновані на дослідженнях (research-based case-study)	МСО1. Звіт за результатами виконання практичних завдань в прикладних програмах (Microsoft Excel, Google Sheets) МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проєкту

		<p>МН5. Практичні заняття МН6. Дослідницька робота</p>	<p>(підготовка, презентація, захист) МСО3. Виконання кейс-стаді, заснованих на дослідженнях (research-based case-study)</p>
	<p>ОК3. Методологія та методи наукових досліджень</p>	<p>МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН4 Лекції-дискусії МН5 Метод ілюстрацій МН7 Проблемно-пошуковий метод МН8 Творчий метод МН9 Проблемні лекції</p>	<p>МСО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю</p>